

Broedvogels van het Aaltense Goor 2010

Broedvogelkartering t.b.v. de interne kwaliteitcontrole

Ecologisch adviesbureau

Giesen & Geurts

**Opdrachtgever
Staatsbosbeheer
Regio Oost
Deventer**

Broedvogels van het Aaltense Goor 2010

Broedvogelkartering t.b.v. de interne kwaliteitcontrole

Gerrit Arfman

*Opdrachtgever
Staatsbosbeheer
Regio Oost
Deventer*

Ecologisch adviesbureau

Giesen & Geurts

Prinsenhof 14, 7051 AR Varsseveld.

Tel. 0315-640460

Mail info@giesen-geurts.nl

Web: www.giesen-geurts.nl

Omslagfoto: Cultuurgrasland van het Zwarte Veen (links) en het kleinschalige grasland van het reservaat Aaltense Goor (rechts). Foto Theo Giesen.

Te citeren als:

Gerrit Arfman, 2011. Broedvogels van het Aaltense Goor 2010.
Giesen & Geurts, Varsseveld; Staatsbosbeheer, Deventer.

© 2011 Giesen & Geurts, Varsseveld/Staatsbosbeheer, Deventer.

Inhoud

Inleiding
Dankwoord

1	Gebiedbeschrijving	1
2	Werkwijze	1
3	Soorten en aantallen	2
4	Soortbespreking	5
5	Broedvogels per soortgroep	10
6	Samenvattend	13
	Literatuur	14

Figuren

1.1	Het landgebruik van Aaltense Goor en omgeving.....	1
1.2	Luchtfoto van Aaltense Goor en omgeving.....	2
3.1	Aantal territoria per 10 ha. in het Aaltense Goor in 2006 en 2010.....	3
3.2	Het verloop van het aantal territoria en territoria/100 ha in het Aaltense Goor vanaf 1982..	4
4.1	Soorten van natte terreindelen, overjarig rietland en open water.....	10
4.2	Soorten van open, jong loofbos, struweel en bosranden in 2010.....	11
4.3	Soorten van open, jong loofbos, struweel en bosranden in 2006.....	11
4.4	Soorten van opgaand, structuurrijk loofbos met dood hout in 2010.....	12
4.5	Soorten van opgaand, structuurrijk loofbos met dood hout in 2006.....	12

Tabellen

4.1	Broedvogelsoorten met aantal territoria en aantal territoria per 100 ha in 2006 en 2010.....	8
4.2	Broedvogelsoorten met hun indeling naar soortgroepen en RL-soorten in 2010.....	9

Bijlagen

1	Appelvink en Bonte vliegenvanger.....	17
2	Boomklever en Boomkruiper.....	18
3	Boompieper en Boomvalk.....	19
4	Bosrietzanger en Bosuil.....	20
5	Braamsluiper en Buizerd.....	21
6	Fazant en Gaai.....	22
7	Geelgors en Gekraagde roodstaart.....	23
8	Goudvink en Grasmus.....	24
9	Grauwe vliegenvanger en Groene specht.....	25
10	Groenling en Grote bonte specht.....	26
11	Grote lijster en Havik.....	27
12	Holenduif en Houtsnip.....	28
13	Kauw en Kleine bonte specht.....	29
14	Kleine karekiet en Koekoek.....	30
15	Kramsvogel en Matkop.....	31
16	Meerkoet en Nachtegaal.....	32
17	Ransuil en Rietgors.....	33
18	Ringmus en Spotvogel.....	34
19	Sprinkhaanzanger en Staartmees.....	35
20	Torenvalk en Tuinfluiter.....	36
21	Waterhoen en Waterral.....	37
22	Wespendief en Wielewaal.....	38
23	Witte kwikstaart en Zanglijster.....	39
24	Zomertortel en Zwarte kraai.....	40
25	Zwartkop.....	41

Inleiding

In het voorjaar-zomer van 2010 werd het Staatsbosbeheerreservaat Aaltense Goor geïnventariseerd op broedvogels. De kartering is als vrijwilliger door de auteur van dit rapport, Gerrit Arfman, voor Staatsbosbeheer uitgevoerd en zal mede dienen als uitgangspunt voor de interne kwaliteitcontrole en de evaluatie van de beheersdoelstellingen van het reservaat.

De karteringresultaten zijn aangeleverd door Gerrit Arfman (vrijwilliger bij Staatsbosbeheer). Deze gegevens zijn verwerkt door Giesen & Geurts.

Dankwoord

Dank is verschuldigd aan Staatsbosbeheer (in het bijzonder aan Jaap Rouwenhorst) voor het mogelijk maken van deze rapportage. Voor het aanleveren van bestanden danken we de GIS-specialisten bij Staatsbosbeheer Andries Huiberts en Marc Waterman. Verder danken we Rody Schröder voor zijn hulp bij de GIS verwerking.

Giesen & Geurts,
Prinsenhof 14,
7051 AR Varsseveld.

December 2011.

1 Gebiedbeschrijving

Het Staatsbosbeheerreservaat Aaltense Goor (fig. 1.1 en 1.2) ligt tussen Aalten en Varsseveld (provincie Gelderland). Het reservaat wordt in het westen begrensd door het Zwarte Veen en in het zuiden door de stuifduinen van de Vennebulten.

Het reservaat is een gevarieerd gebied met extensief beheerde gronden (weiland), loofbos, singels en plasjes en sloten.

Het grasland is matig voedselrijk, met nog veel Gestreepte witbol. In de plasjes en sloten komen kwelindicatoren, zoals Waterviolier, voor.

De in het zuiden gelegen gemengde bossen groeien op stuifzandduinen. In de Vennebulten is een ven aanwezig met Jeneverbesstruweel.

2 Werkwijze

De kartering is uitgevoerd volgens de Sovon BMP richtlijnen (v. Dijk). Er zijn drie avond/nacht bezoeken afgelegd, op 04-3, 29-4 en op 28-5-2010. In totaal zijn elf vroege ochtend bezoeken uitgevoerd, op 21-3, 26-3, 7-4, 11-4, 25-4, 2-5, 13-5, 6-6, 13-6, 20-6 en op 10-7-2010.

Het aantal bezoeken is aan de forse kant maar de bijzondere geaardheid van het terrein, ca 50 km aan houtwallen en de vogelrijkdom vraagt om een

Fig. 1.1
Het landgebruik van het Aaltense Goor en omgeving.

intensieve aanpak. In totaal zijn er ca 64 teluren gemaakt, op een totaal van 187 ha vertaalt zich dit in ca 20 min/ha.

De bezoeken in mei en juni zijn een combinatie van vroege ochtend overlopend in een dagbezoek.

Er is voor gekozen om het gehele Aaltense Goor in één bezoekronde af te ronden, dit om externe factoren zoals weersinvloeden zoveel mogelijk uit te sluiten. Denkbeeldig werd het gebied in kwartieren verdeeld en op een zodanige wijze bezocht, dat met de klok mee elk segment een gelijk aantal vroege ochtend bezoeken kreeg.

De avond en dag bezoeken zijn deels per fiets en deels te voet afgelegd, met name het inventariseren van Houtsnippen werd per fiets gedaan om de rondvliegende mannetjes beter te kunnen volgen. Dit om een goede indruk van hun territorium te krijgen.

In dit verslag zal gesproken worden over aantallen territoria en daar waar zeker, over broedparen. Zeer algemene soorten zijn niet gekarteerd.

3 Soorten en aantallen

In 1978 werd al een eerste “voorzichtige” broedvogel inventarisatie uitgevoerd (R. van Harxen), er zouden er nog vele volgen, allen uitgevoerd door de Vogel Werkgroep Zuidoost Achterhoek. De laatste broedvogelinventarisatie vond plaats in 2006 (R. Kwak, R van Harxen en G Wassink, Vogelwerkgroep Z-O Achterhoek). Bij de soortbespreking zal hier aan worden gerefereerd, eventu-

Luchtfoto: Google Earth.

Fig. 1.2.

Luchtfoto van het Aaltense Goor en omgeving. De diagonaal lopende strook bos groeit op de Vennebulten. Goed is de structuur van het Aaltense Goor te zien met graslandjes en singels.

eel in combinatie met de landelijke ontwikkeling. Het zal niet mogelijk zijn om de soortenontwikkeling te gaan vergelijken met soortgelijke gebieden in de directe omgeving, om de eenvoudige reden dat dergelijke oude Broekontginingslandschappen in de Achterhoek niet te vinden zijn.

Er werden in 2010 in totaal 49 vogelsoorten in 702 territoria gekarteerd. In 2006 was dat: 50 soorten met 746 territoria.

Twaalf soorten staan op de Rode Lijst: Boomvalk, Zomertortel, Koevoet, Ransuil, Groene Specht, Nachtegaal, Kramsvogel, Spottvogel, Grauwe Vliegenvanger, Matkop, Wielewaal en Ringmus.

Weidevogels zijn niet meer te vinden in het Aaltense Goor; in 1982 (van Harxen) nog enkele paren Kievit en Wulp. In 2006 waren ze verdwenen (van Harxen, Kwak en Wassink) evenals in 2010, maar er is geen relatie te leggen met veranderde omstandigheden in het Aaltense Goor. Het verdwijnen van de Weidevogels in de Achterhoek is een combinatie van factoren en een landelijk "fenomeen". De Patrijs heeft het zwaar, mondjesmaat zijn er nog paren te vinden in de Achterhoek. Evenals in 2006 (van Harxen, Kwak en Wassink) ontbreken ze in 2010 in het Aaltense Goor. Intensief is er gespeurd naar de Grauwe Klauwier, maar ondanks de ideale begroeiing en voedselaanbod was er geen enkele indicatie van aanwezigheid.

De broedvogelkartering van 2006 (van Harxen, Kwak en Wassink) laat zien dat in 2010 vier soorten verdwenen zijn: Grauwe Gans, Zwarte Specht, Vuurgoudhaan en Glanskop en volgens het GIS bestand ook: Boerenwaluw, Kerkuut, Steenuil en Zwarte Roodstaart.

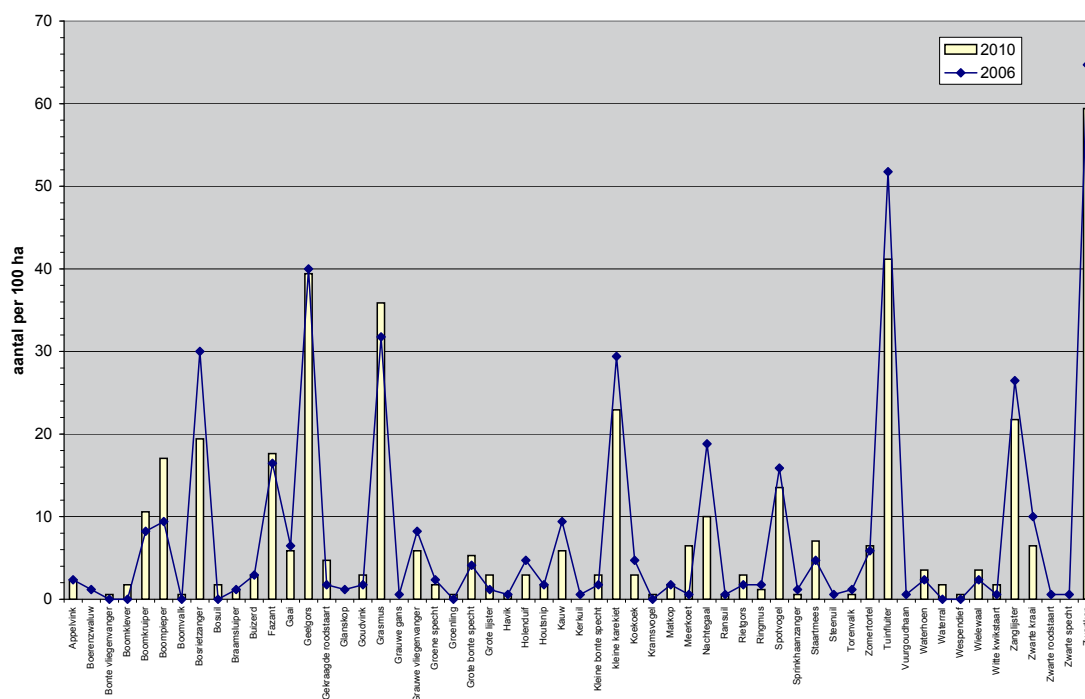

Fig. 3.1. Aantal territoria van elke soort per 100 ha in het Aaltense Goor in 2006 en 2010.

Reden tot zorg wat betreft de vogelstand in het Aaltense Goor is er niet. Met name de struweelvogels doen het goed, met hoge diversiteit en grote aantallen.

In totaal zijn er ten opzichte van 2006 (van Harxen, Kwak en Wassink) zeven nieuwe soorten gekarteerd in 2010: Wespandief, Boomvalk, Waterral, Bosuil, Kramsvogel, Bonte Vliegenvanger en Boomklever.

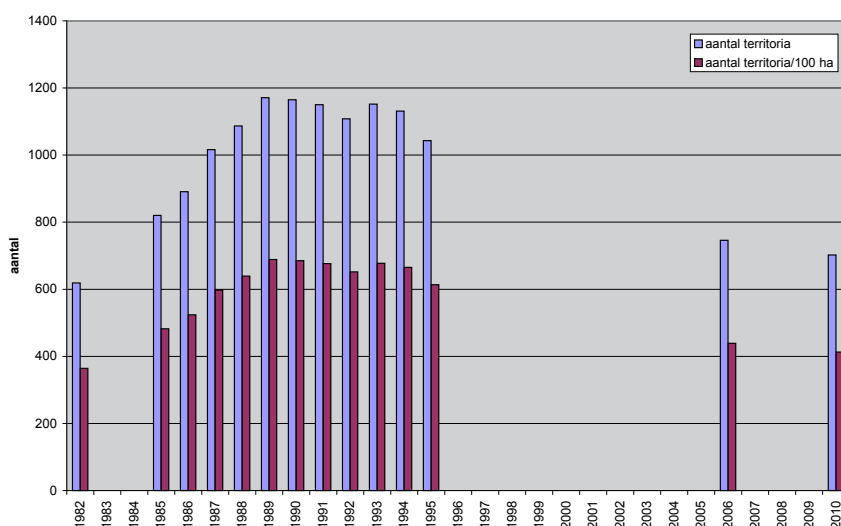
Het onderhoud aan het gebied draagt daar zeker aan bij; de houtwallen worden op een goede manier en gefaseerd afgezet. De beweiding draagt bij aan een goed insectenleven. Verder draagt het maaibeeld bij aan verschralling en de bevordering van de biodiversiteit, wat uiteindelijk de vogelstand ten goed komt. Van grotere kopzorg is de grondwaterstand en de waterkwaliteit in het Aaltense Goor, maar er wordt alles aan gedaan om dit in goede banen te leiden.

Naast vogels is er gekeken naar de aanwezigheid van bijzondere dagvlinders, helaas zijn er geen opmerkelijke waarnemingen. Verder is er één bezette Vossenbouw opgemerkt in "West" en zijn er enkele waarnemingen geweest van Bunzing in "Oost". Het Ree is goed vertegenwoordigd in het Aaltense Goor maar aangezien er een geregeld afschotbeheer is, zijn hier geen tellingen verricht.

In vergelijking met 2006 is het aantal territoria en soorten niet veel veranderd. In 2006 zijn 50 soorten gevonden en in 2010 49 soorten. Het aantal territoria in 2006 bedroeg 746 en in 2010 702 territoria.

Fitis

Fig. 3.2. Het verloop van het aantal territoria en territoria/100ha. in het Aaltense Goor vanaf 1982. In 2006 en 2010 zijn de algemene soorten niet geïnventariseerd. Daardoor lijkt het aantal territoria in eerdere jaren hoger.

Wielewaaal

4 Soortbespreking

Een selectie van (zeldzame) soorten zal hier nader worden toegelicht voor wat betreft de aantalonwikkeling, broedbiologie en biotoopkeuze. Let op de verschillende aanduidingen in paren en territoria.

Havik: 1 paar

Niet een uitgesproken Havik biotoop, wel een royaal en divers voedselaanbod. Evenals in 2006 (van Harxen, Kwak en Wassink) ook in 2010 waargenomen. De horst zit nu in een aangrenzend broekbos, met een mogelijk succesvol verlopen broedsel. Er zijn twee juveniele vogels in de omgeving van het nest gezien.

Torenvalk: 1 territorium

Er is grondig gespeurd naar het nest van het duidelijk aanwezige en luidruchtige paartje Torenvalken, maar zonder succes. Een duidelijk nest-indicerend gedrag gaf echter de doorslag om deze toch te vermelden. In 2006 (van Harxen, Kwak en Wassink) waren 2 paar actief in het gebied.

Dus een afname in 2010, maar het gaat de Torenvalk in de Achterhoek niet voor de wind.

Boomvalk: 1 paar

Zeker drie jongen zijn uitgevlogen in dit bij uitstek geschikte Boomvalken biotoop, met veel zangvogels, grote insecten en goede nestbomen. In 2006 (van Harxen, Kwak en Wassink) was geen Boomvalk in het gebied aanwezig.

Wespendief: aanwezig

Gaan we volgens het boekje te werk, dan is sprake van een territorium: er zijn meerdere waarnemingen binnen de datumgrenzen. Er werd echter geen nest, geen balts en geen paarvorming waargenomen. Mogelijk gaat het om een ongepaard exemplaar.

Fazant: 30 territoria

Dertig roepende hanen in het Aaltense Goor. Gekeken is naar de harem grootte, deze is gemiddeld 2-3 hennen per haan. Gezien de dichtheid (territorium grootte) is dat een acceptabel getal. In 1982 (van Harxen) werd gesproken over 6 paar, wellicht is dit een ondertelling. In 2006 (van Harxen, Kwak en Wassink) zijn 28 territoria gekarteerd.

Waterral: 3 territoria

Drie actief roepende mannen zijn waargenomen in dit, bij uitstek voor rallen geschikte gebied. Vermeld moet worden dat de aanwezigheid van roepende Waterrallen nog geen broedgarantie is. In 2006 (van Harxen, Kwak en Wassink) waren geen rallen aanwezig.

Houtsnip: 3 territoria

Nog zo'n moeilijk geval, de Houtsnip. Drie baltsende mannen zijn in het gebied waargenomen, mogelijk zijn meer dames aanwezig. Geen verandering ten opzichte van 2006 (van Harxen, Kwak en Wassink).

Tortelduif: 11 territoria

In Nederland kennen we de laatste decennia een dramatische afname van de Tortelduif. In het Aaltense Goor houdt de vogel redelijk stand. Door Van Harxen, Kwak en Wassink (2006) is een vergelijking gemaakt: in 1996 maar liefst 35 territoria tegen 10 in 2006. Met 11 territoria in 2010 mogen we de handen dichtknijpen.

Bosuil: 3 territoria

Voor zover bekend is in het Aaltense Goor niet eerder een territorium van de Bosuil vastgesteld.

Nu, in 2010, werden drie roepende mannen en vrouwen in het gebied gehoord en twee gevonden nestholtes.

Beide in een afgetopte wilg.

Groene specht: 3 territoria

Gezocht is naar de nestholtes van de Groene specht wat resulteerde in drie bezette hollen in populieren. Samen met de aanwezige roepende mannen geeft dit een goed beeld van de aanwezigheid van de vogel. Een afname van één ten op zichte van 2006 (van Harxen, Kwak en Wassink).

Kleine bonte specht: 5 territoria

Een kleine toename van twee territoria in deze bij uitstek geschikte biotoop. Veel geschikte nestbomen, veel zacht hout, en voldoende voedselaanbod.

Nachtegaal: 17 territoria

17 zingende mannen in het Aaltense Goor. Nergens in de Achterhoek vind je dergelijke getallen. Echter de stand is dalende, in 2006 (van Harxen, Kwak en Wassink) werden 32 territoria geteld. Dat moet een concert zijn geweest. Opvallend genoeg werden er in 1996 maar 22 geteld, naar de oorzaak van de afname valt slechts te gissen. Hopelijk houdt de vogel stand. Aan de leefomgeving zal het niet liggen, hier is sprake van een voorbeeld biotoop.

Kramsvogel: 1 territorium

De gouden tijden voor de Kramsvogel zijn voorbij, in 2010 zijn er Zuid Limburg nog 11 territoria vastgesteld. In de Achterhoek is het spelden zoeken in een hooiberg. In het Aaltense Goor één territorium. Geen nest gevonden maar wel paarvorming, voedseltransport en alarmering en schijnaanvallen naar de Zwarte Kraai.

Tuinfluit: 70 territoria

De territoriumkaart van de Tuinfluit uit 2006 (van Harxen, Kwak en Wassink) laat een lichte concentratie aan vogels zien in de wat bredere, dicht begroeide wallen. De territoriumkaart van 2010 geeft toch een wat ander beeld. Er is niet echt sprake van een concentratie en de territoria zijn vrijwel regelmatig over het gebied verdeeld. De aanwezige bosjes genieten niet de voorkeur van de Tuinfluit. De aantalontwikkeling is wat afgenomen, 70 in 2010 tegen 88 in 2006 (van Harxen, Kwak en Wassink). Kijken we echter wat verder de Achterhoek in, dan zijn deze aantallen een zeldzaamheid.

Geelgors

Buizerd

Groene specht

Boomklever

Sprinkhaanzanger: 1 territorium

Aanvankelijk waren in het vroege voorjaar twee waarnemingen van zingende mannen. Bij Sprinkhaanzangers is het niet ongewoon dat doortrekkers een poosje druk zingend in een gebied verblijven. Later in het broedseizoen was er sprake van één vast territorium. Een afname van één territorium ten opzichte van 2006 (van Harxen, Kwak en Wassink).

Zwarte specht

Kleine karekiet: 39 territoria

De Kleine karekiet is sterk afhankelijk van Rietgroei. De meeste vogels zijn daar ook aangetroffen. In het Aaltense Goor zien we echter ook dat een aantal vogels in ruige vegetatie voor komt. Het kan zijn dat deze vogels wat later terug komen en de beste plekken al bezet zijn. Er is een afname van 50 territoria in 2006 (van Harxen, Kwak en Wassink) naar 39 territoria in 2011.

Spotvogel: 23 territoria

Sinds 2006 (van Harxen, Kwak en Wassink) een vrij stabiele stand, 25 tegen over 23 in 2010.

Een mooie stand, elders in de Achterhoek worden deze dichtheden niet gehaald.

Wielewaal: 6 territoria

Het gaat deze prachtige zomervogel niet voor de wind. Een zestal territoria werden vastgesteld. Wel een toename van 2 territoria ten opzichte van 2006 (van Harxen, Kwak en Wassink). Alle waarnemingen waren gerelateerd aan de aanwezige populieren.

Goudvink: 5 territoria

Een lichte stijging van twee territoria in het Aaltense Goor ten opzichte van 2006 (van Harxen, Kwak en Wassink).

Met naar het zich laat aanzien bestaat een voorkeur voor het oostelijk deel van het onderzochte gebied.

Geelgors: 67 territoria

Een grote dichtheid in het Aaltense Goor van deze grondbroeder. Een stabiele stand, 68 territoria in 2006 (van Harxen, Kwak en Wassink). In het gebied is een groot aanbod van voedsel, gras en kruidenzaden, maar mogelijk heeft de voor mensen en honden moeilijk toegankelijke dichte en besloten ondervegetatie een positieve invloed op de soort.

Bosuil

Soort	aantal		aantal/100 ha	
	2006	2010	2006	2010
Appelvink	4	4	2,4	2,4
Boerenzwaluw	2		1,2	
Bonte vliegenvanger		1		0,6
Boomklever		3		1,8
Boomkruiper	14	18	8,2	10,6
Boompieper	16	29	9,4	17,1
Boomvalk		1		0,6
Bosrietzanger	51	33	30,0	19,4
Bosuil		3		1,8
Braamsluiper	2	2	1,2	1,2
Buizerd	5	5	2,9	2,9
Fazant	28	30	16,5	17,6
Gaai	11	10	6,5	5,9
Geelgors	68	67	40,0	39,4
Gekraagde roodstaart	3	8	1,8	4,7
Glanskop	2		1,2	
Goudvink	3	5	1,8	2,9
Grasmus	54	61	31,8	35,9
Grauwe gans	1		0,6	
Grauwe vliegenvanger	14	10	8,2	5,9
Groene specht	4	3	2,4	1,8
Groenling		1		0,6
Grote bonte specht	7	9	4,1	5,3
Grote lijster	2	5	1,2	2,9
Havik	1	1	0,6	0,6
Holenduif	8	5	4,7	2,9
Houtsnip	3	3	1,8	1,8
Kauw	16	10	9,4	5,9
Kerkuil	1		0,6	
Kleine bonte specht	3	5	1,8	2,9
kleine karekiet	50	39	29,4	22,9
Koekoek	8	5	4,7	2,9
Kramsvogel		1		0,6
Matkop	3	3	1,8	1,8
Meerkoet	1	11	0,6	6,5
Nachtegaal	32	17	18,8	10,0
Ransuil	1	1	0,6	0,6
Rietgors	3	5	1,8	2,9
Ringmus	3	2	1,8	1,2
Spotvogel	27	23	15,9	13,5
Sprinkhaanzanger	2	1	1,2	0,6
Staatmees	8	12	4,7	7,1
Stenuil	1		0,6	
Torenvalk	2	1	1,2	0,6
Zomertortel	10	11	5,9	6,5
Tuinfluit	88	70	51,8	41,2
Vuurgoudhaan	1		0,6	
Waterhoen	4	6	2,4	3,5
Watteral		3		1,8
Wespendief		1		0,6
Wielewaal	4	6	2,4	3,5
Witte kwikstaart	1	3	0,6	1,8
Zanglijster	45	37	26,5	21,8
Zwarte kraai	17	11	10,0	6,5
Zwarte roodstaart	1		0,6	
Zwarte specht	1		0,6	
Zwartkop	110	101	64,7	59,4
aantal soorten	50	49		
totaal	746	702		
gemiddelde			9,0	8,4

*Tabel 4.1.
Broedvogelsoorten met
aantal territoria en aantal
territoria per 100 ha. in
2006 en 2010.*

Soort	aantal territoria	natte terreindelen, overjarig rietland en open water			RL
		open, jong loofbos, struweel en bosranden	opgeand, structureel loofbos met dood hout		
		A	B	C	
Kleine karekiet	39	x			
Meerkoet	11	x			
Rietgors	5	x			
Sprinkhaanzanger	1	x			
Waterhoen	6	x			
Watteral	3	x			
Witte kwikstaart	3	x			
Boompieper	29		x		
Bosrietzanger	33		x		
Braamsluiper	2		x		
Fazant	30		x		
Geelgors	67		x		
Goudvink	5		x		
Grasmus	61		x		
Groene specht	3			x	
Groenling	1		x		
Kramsvogel	1		x		x
Matkop	3		x		x
Nachtegaal	17		x		x
Ransuil	1		x		x
Spotvogel	23		x		x
Staatmees	12		x		
Tuinfluit	70		x		
Zanglijster	37		x		
Zomertortel	11		x		x
Zwarte kraai	11		x		
Zwartkop	101		x		
Appelvink	4			x	
Bonte vliegenvanger	1			x	
Boomklever	3			x	
Boomkruiper	18			x	
Boomvalk	1			x	x
Bosuil	3			x	
Buizerd	5			x	
Gaai	10			x	
Gekraagde roodstaart	8			x	
Grauwe vliegenvanger	10			x	x
Grote bonte specht	9			x	
Grote lijster	5			x	
Havik	1			x	
Holenduif	5			x	
Houtsnip	3			x	
Kauw	10			x	
Kleine bonte specht	5			x	
Koekoek	5			x	x
Ringmus	2			x	x
Torenvalk	1			x	
Wespendief	1			x	
Wielewaal	6			x	x
aantal soorten	49	7	20	22	12
totaal	702				

Tabel 4.2.
Broedvogelsoorten met hun
indeling naar (samenge-
voegde) soortgroepen en
RL-soorten in 2010.

A: soortgroep 103, 201,
202, 203, 204, 211, 304.

B: 602, 603, 604, 611, 702,
703, 711.

C: 801, 803, 804, 805, 806,
807, 808, 811, 812, 813,
999.
(volgens Sierdsema, 1995)

5 Broedvogels per soortgroep

De indeling van de soorten in soortgroepen is uitgevoerd volgens Sierdsema (1995).

5.1 Natte terreindelen, overjarig rietland en open water

De verspreiding (fig. 4.1) volgt in grote lijnen de ligging van sloten en greppels langs de percelen. De sloten en greppels liggen soms ook midden in een perceel. De Kleine karekiet werd ook in ruigten vastgesteld.

5.2 Open, jong loofbos, struweel en bosranden

Verreweg de meeste territoria kunnen tot deze soortgroep worden gerekend (fig. 4.2 en 4.3). Recent afgezet hout, de singels en randen van de bosjes zullen door de soorten uit deze groep in gebruik zijn als broedplaats.

Er is geen duidelijk locatie verschil aan te wijzen met de volgende soortgroep (5.3).

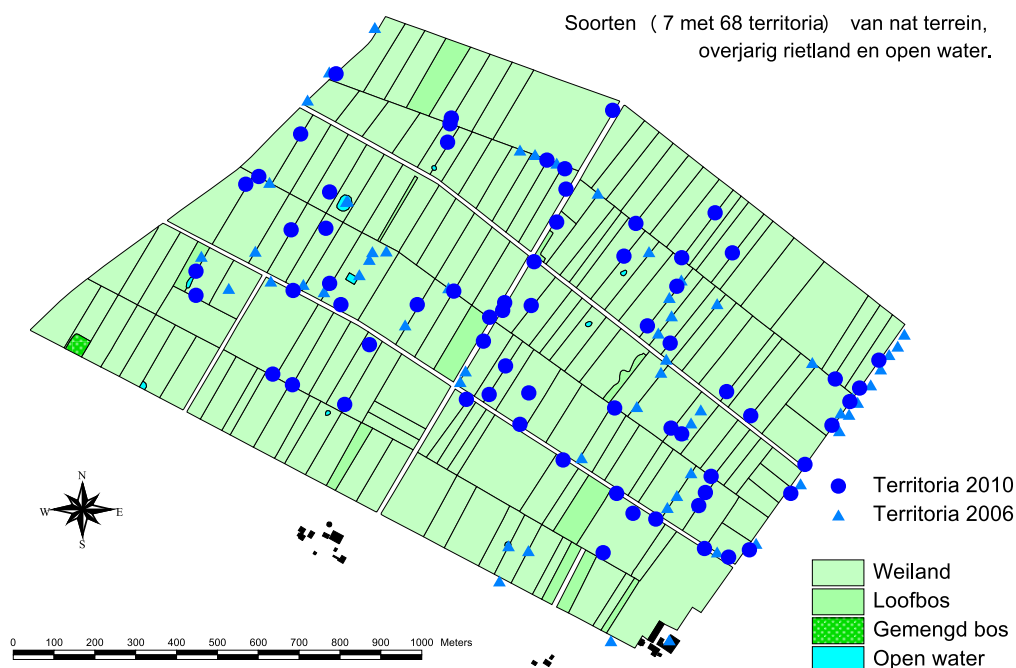

Fig. 4.1.

Soorten van natte terreindelen, overjarig rietland en open water. Deze biotopen bestaan uit sloten, die langs de randen van de percelen lopen maar ook in het midden er van.

Fig. 4.2.
Soorten van open, jong loofbos,
struweel en bosranden in 2010.
Deze biotopen bestaan uit
singels en jonge bosjes.

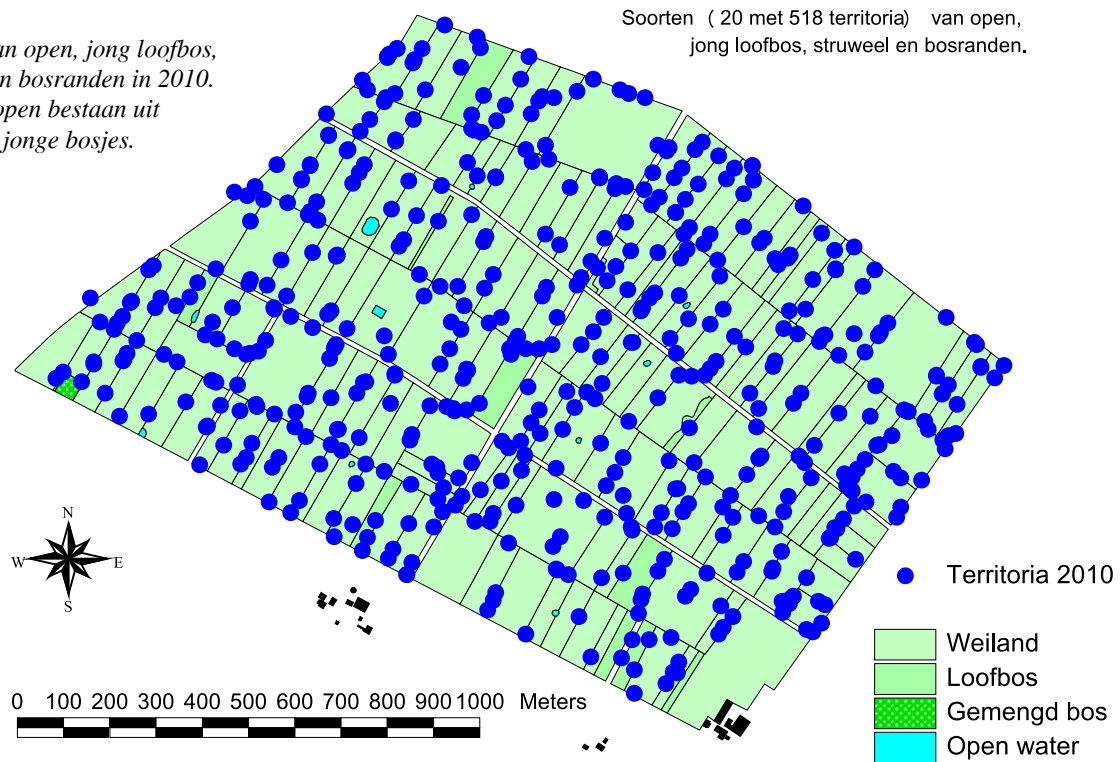

Fig. 4.3.
Soorten van open, jong loofbos,
struweel en bosranden in 2006.

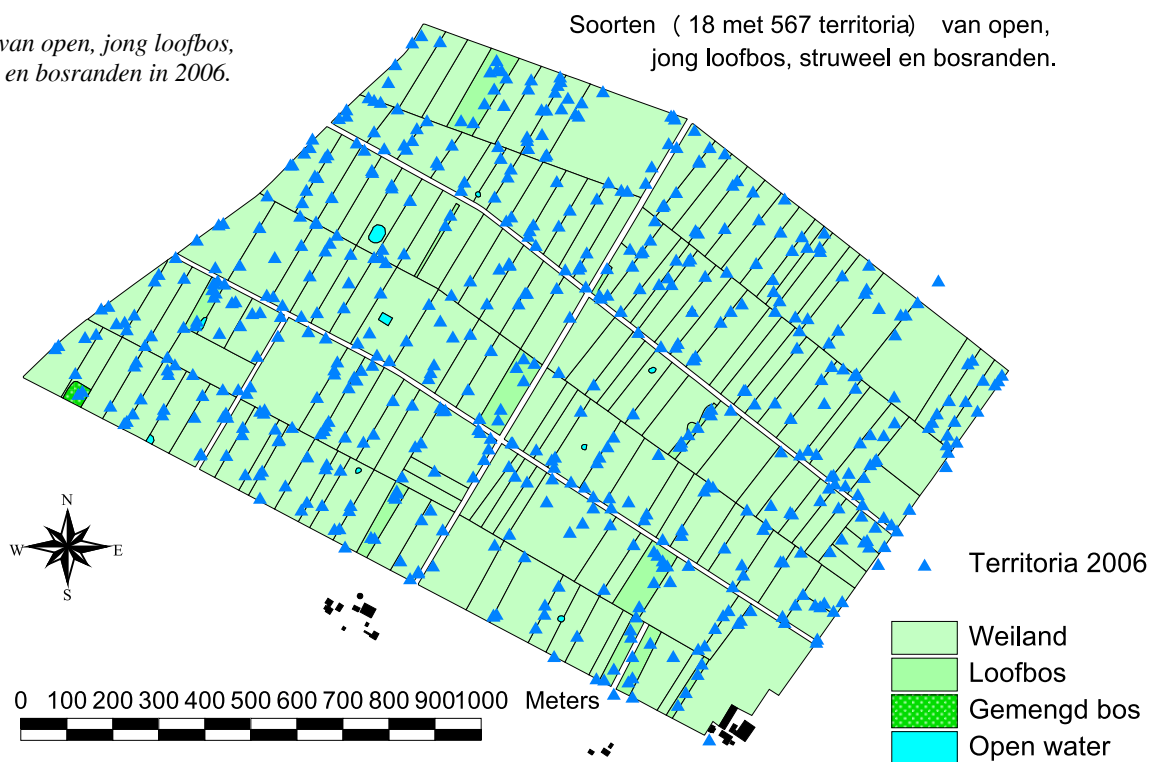

Fig. 4.4.
Soorten van opgaand, structureel loofbos met dood hout in 2010.
Deze biotopen bestaan uit oude singels, bomenrijen en enkele bosjes.

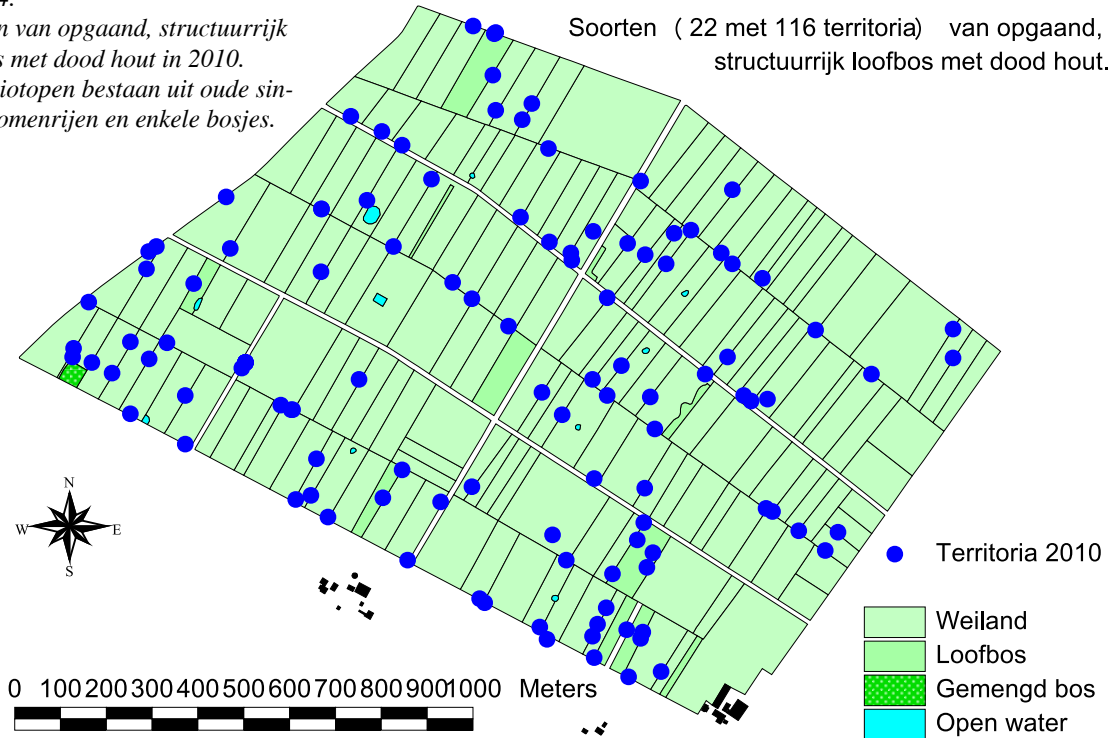
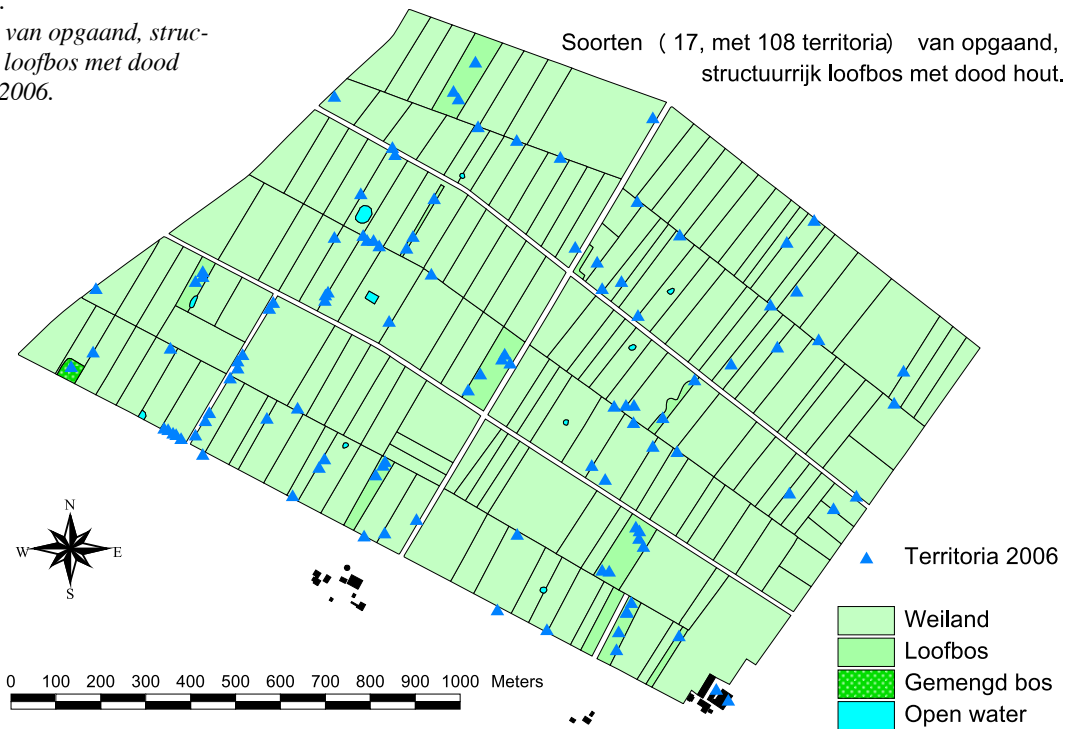

Fig. 4.5.
Soorten van opgaand, structureel loofbos met dood hout in 2006.

5.3 Opgaand, structuurrijk loofbos met dood hout

De veel lagere dichtheid van deze soortgroep (fig. 4.4 en 4.5) ten opzichte van de vorige, laat zien dat de structuur van het Aaltense Goor voornamelijk uit laagblijvende singels bestaat. Er zijn echter ook rijen aanwezig met opgaande bomen. Bij deze soortgroep zijn enigszins concentraties in en rondom sommige bosjes vast te stellen.

6 Samenvattend

- ✓ In 2010 zijn in het onderzochte deel van het Aaltense Goor, 49 soorten broedvogels (in 2006 50 soorten) waargenomen, waaronder 12 Rode Lijstsoorten.
- ✓ In 2010 zijn binnen het omkaderde gebied in totaal 702 territoria (in 2006 746) geteld.
- ✓ Het gemiddelde aantal soorten per 100 ha. is 8,4 (tegen 9,0 in 2006).
- ✓ In het Aaltense Goor komen vooral soorten voor van jong of oud bos en soorten van bosranden en struwelen (42 soorten). Daarnaast komen nog 7 soorten voor van natte terreinen, overjarige rietbegroeiing of ruigte/zeggevegetatie.
- ✓ Aan de verspreidingskaarten van de soorten is te zien dat de meeste soorten over het gehele terrein voorkomen. De vereiste biotopen van deze soorten komen dus verspreid over het terrein voor.
- ✓ Soorten van natte delen zijn gebonden aan de lijnvormige elementen (sloten, moerasrandjes, singels en greppels).
- ✓ De verspreiding van soorten van open en jong hout is dichter dan van soorten van opgaand, structuurrijk loofbos.

Literatuur

- Arfman, G., 2006. Broedvogels van de Boswachterij Ruurlo. Giesen & Geurts, Ulft. SBB Regio Oost, Deventer.
- Arfman, G., 2009. Broedvogels van Beekvliet 2008. Giesen & Geurts, Ulft. SBB Regio Oost, Deventer.
- Dijk, A.J. van, 1993. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON, Beek-Ubbergen.
- Harxen, R. van, 1983. Broedvogelinventarisatie Aaltense Goor 1982. Vogelwerkgroep Z-O Achterhoek.
- Harxen, R. van, & G. Wassink. 1985. Broedvogelinventarisatie Aaltense Goor 1985. Vogelwerkgroep Z-O Achterhoek.
- Harxen, R. van, & G. Wassink, 1986. Broedvogelinventarisatie Aaltense Goor 1986. Vogelwerkgroep Z-O Achterhoek.
- Harxen, R. van & G. Wassink, 1987. Broedvogelinventarisatie Aaltense Goor 1987. Vogelwerkgroep Z-O Achterhoek.
- Harxen, R. van & G. Wassink, 1995. Broedvogelinventarisatie Aaltense Goor 1995. Vogelwerkgroep Z-O Achterhoek.
- Harxen, R. van, R. Kwak en G. Wassink, 2006. Broedvogelinventarisatie Aaltense Goor 2006. Vogelwerkgroep Z-O Achterhoek, Winterswijk.
- Jalving, R. & K. van der Veen, 2003. De vegetatie van vijf objecten in de Achterhoek in 2001/2002. A&W rapport 381. Veenwouden.
- Sierdsema, H., 1995. Broedvogels en beheer. Het gebruik van broedvogelgegevens in het beheer van bos- en natuurterreinen. Sovon-rapport 1995/04. SBB rapport 1995/1.

Bijlagen

Giesen & Geurts

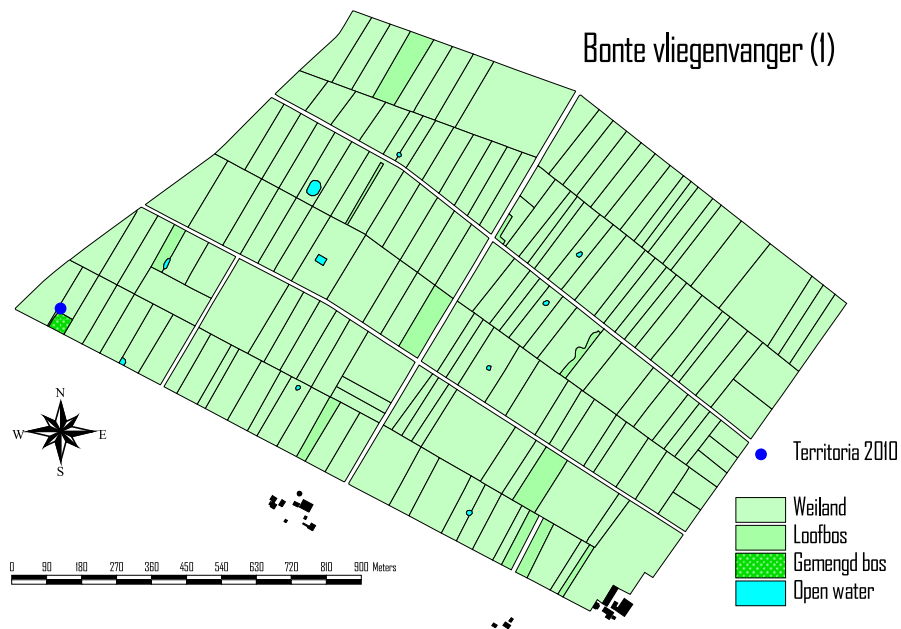
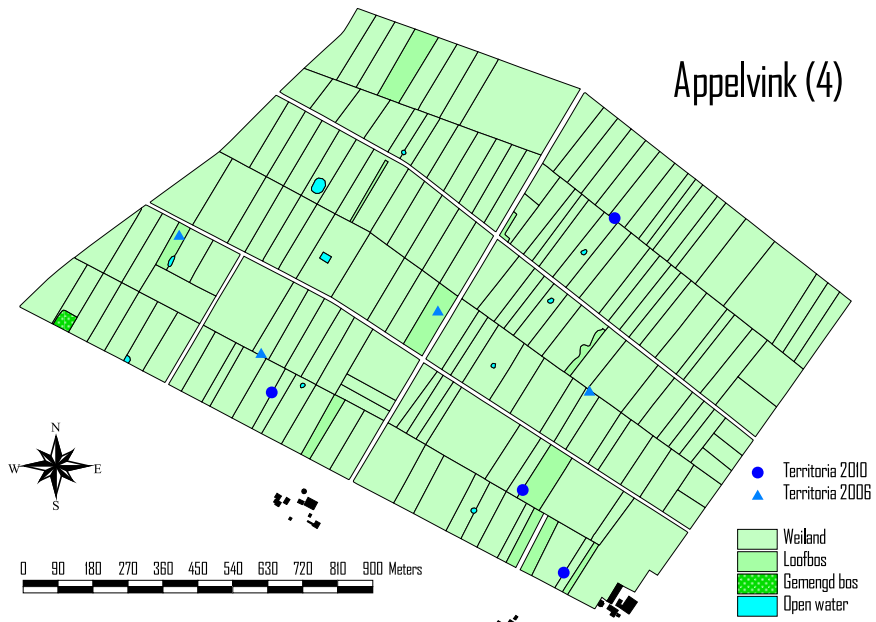

Bijlage 1. Appelvink en Bonte vliegenvanger.

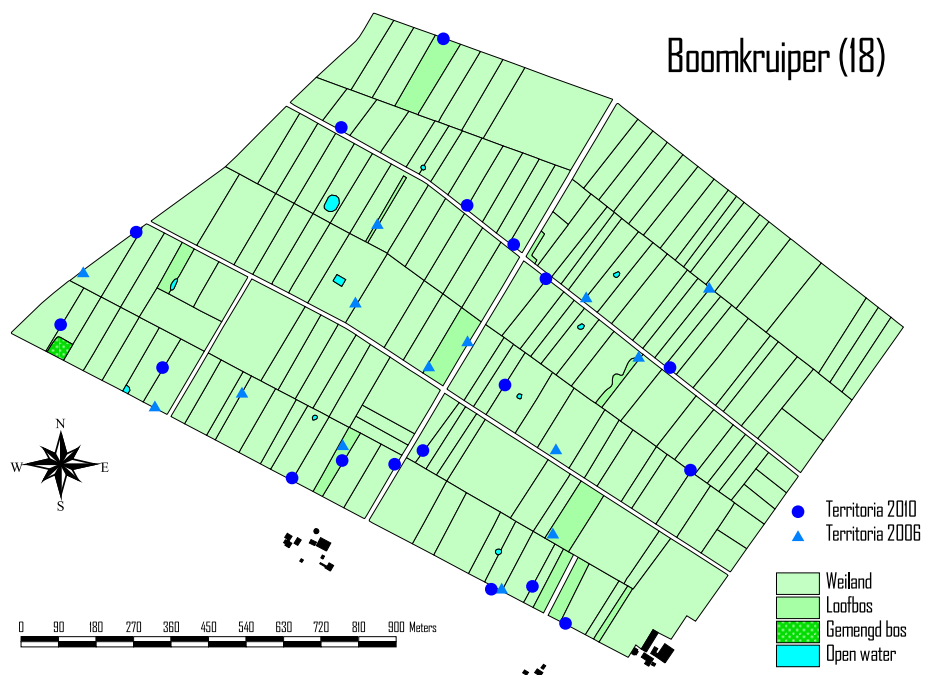
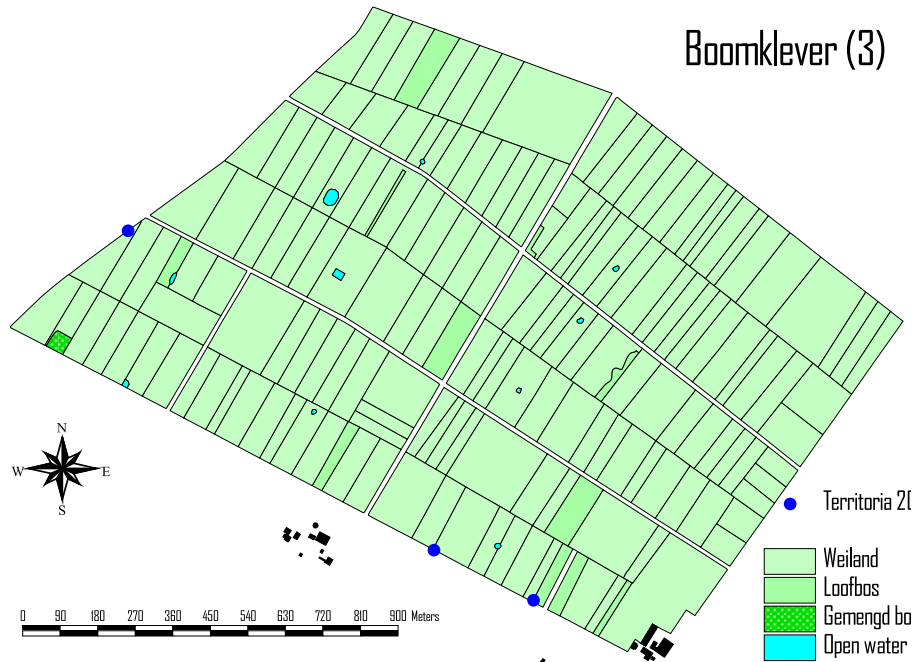
Territoria in 2010.

Bijlage 2. Boomklever en Boomkruiper.

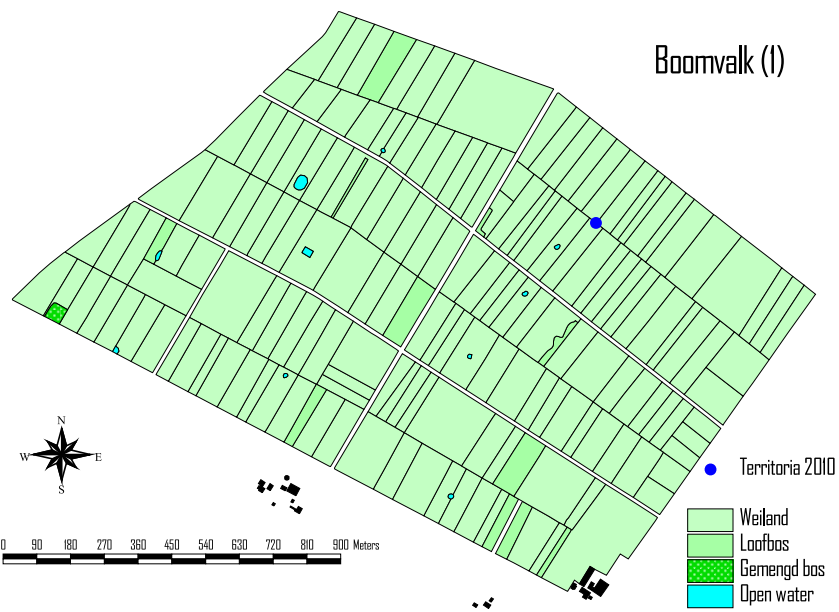
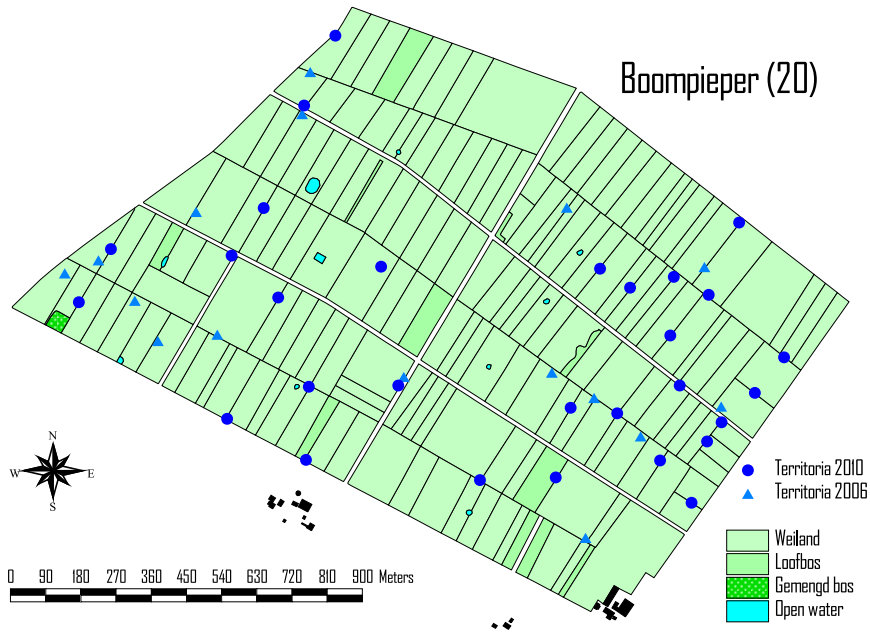
Territoria in 2010.

Bijlage 3. Boompieper en Boomvalk.

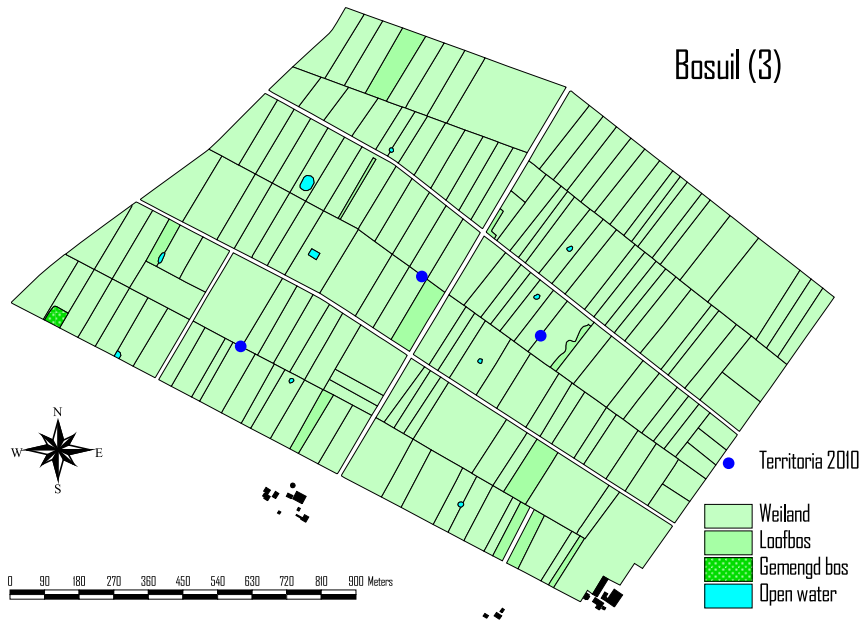
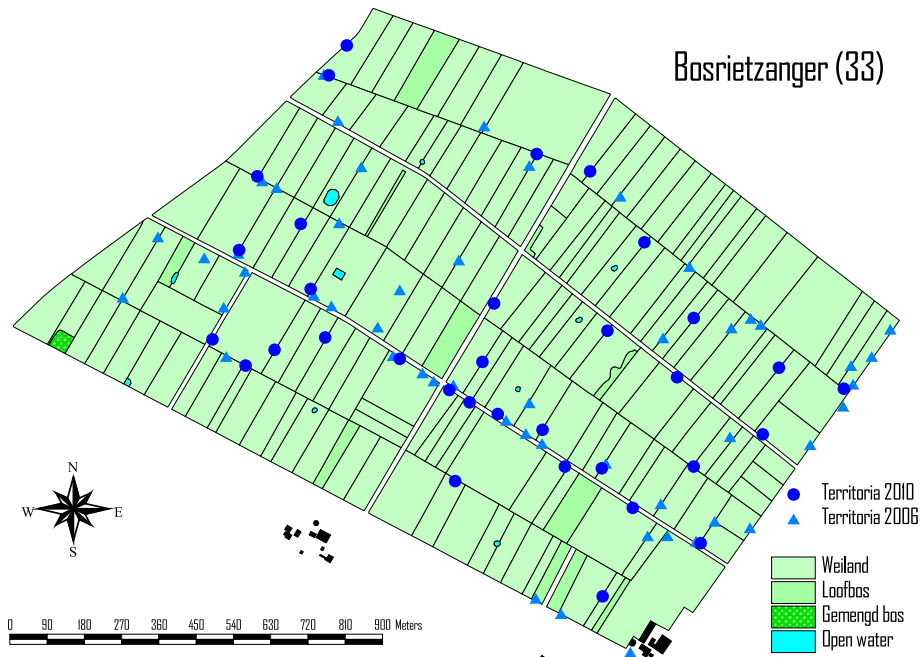
Territoria in 2010.

Bijlage 4. Bosrietzanger en Bosuil.

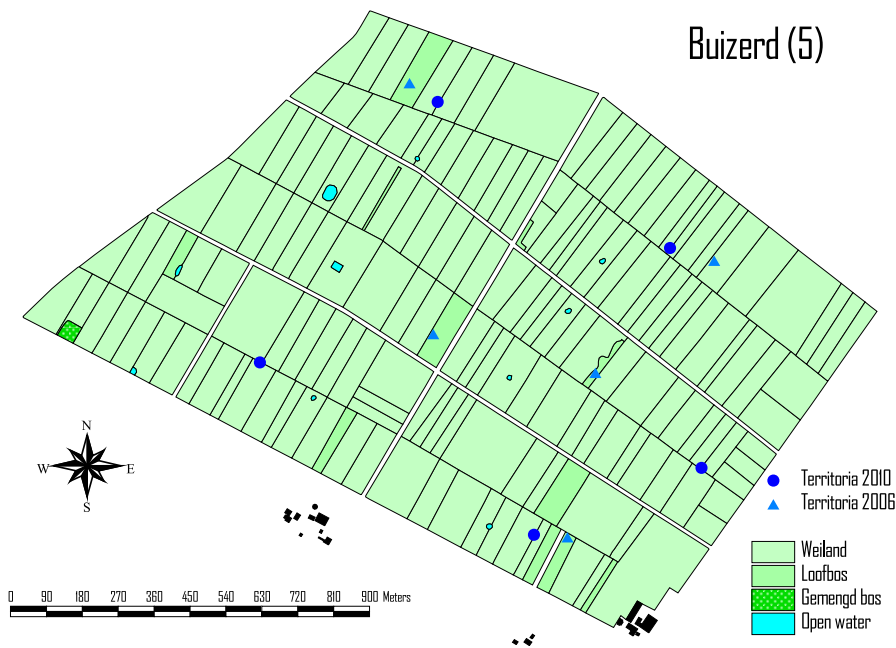
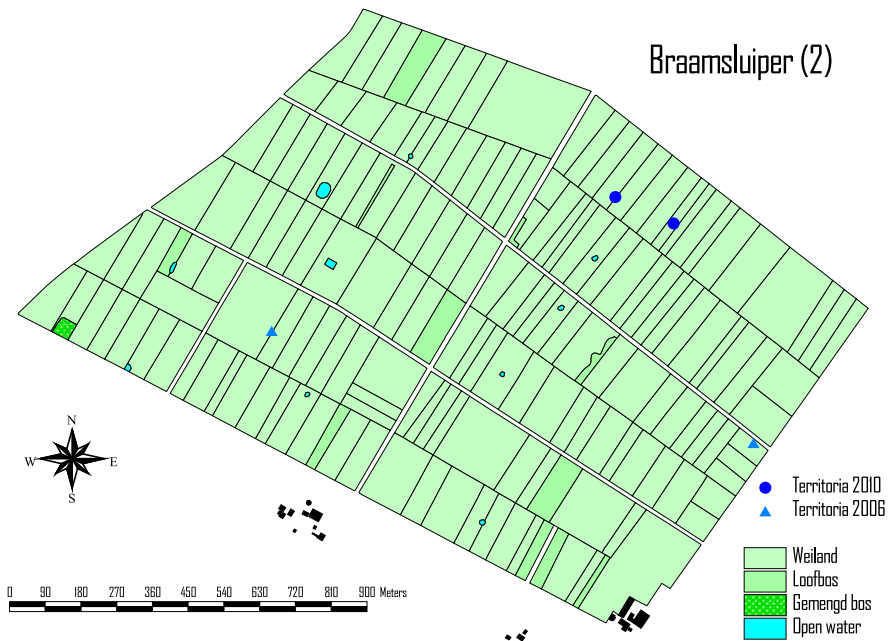
Territoria in 2010.

Bijlage 5. Braamsluiper en Buizerd.

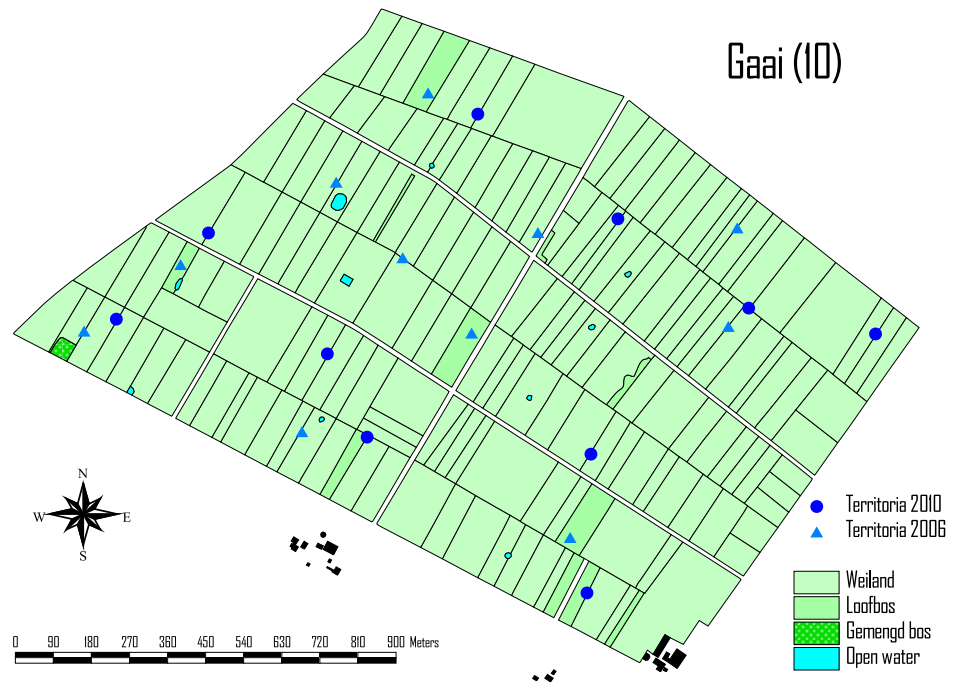
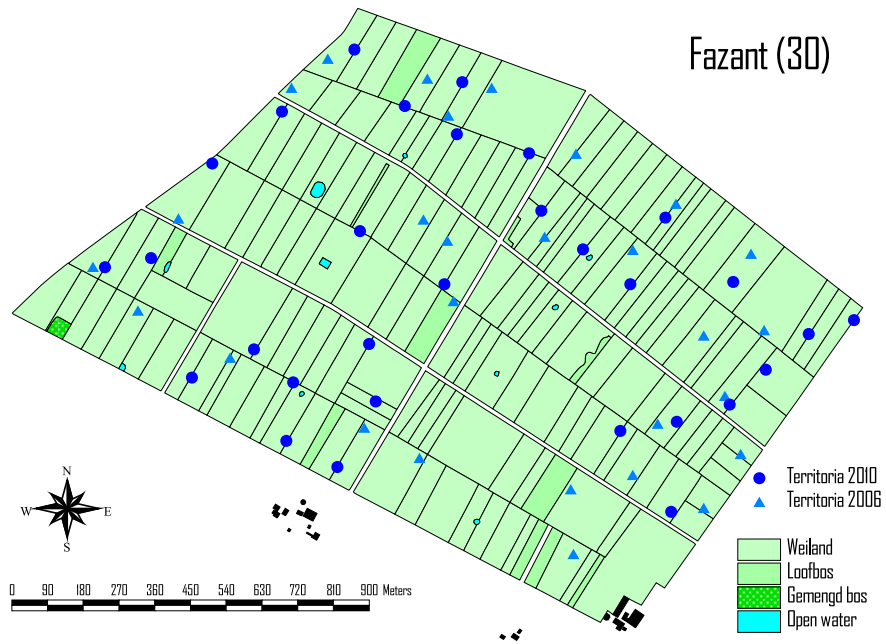
Territoria in 2010.

Bijlage 6. Fazant en Gaai.

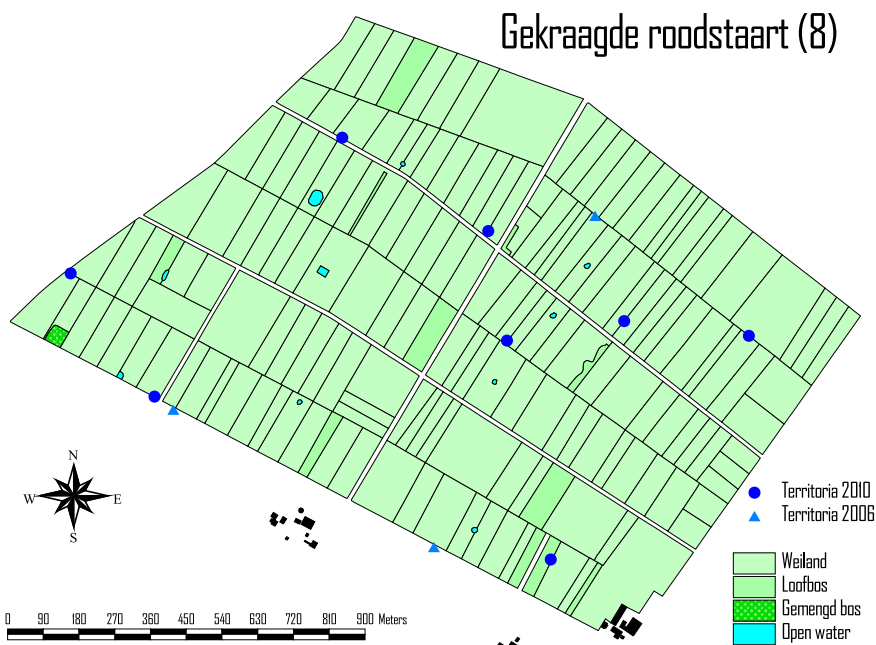
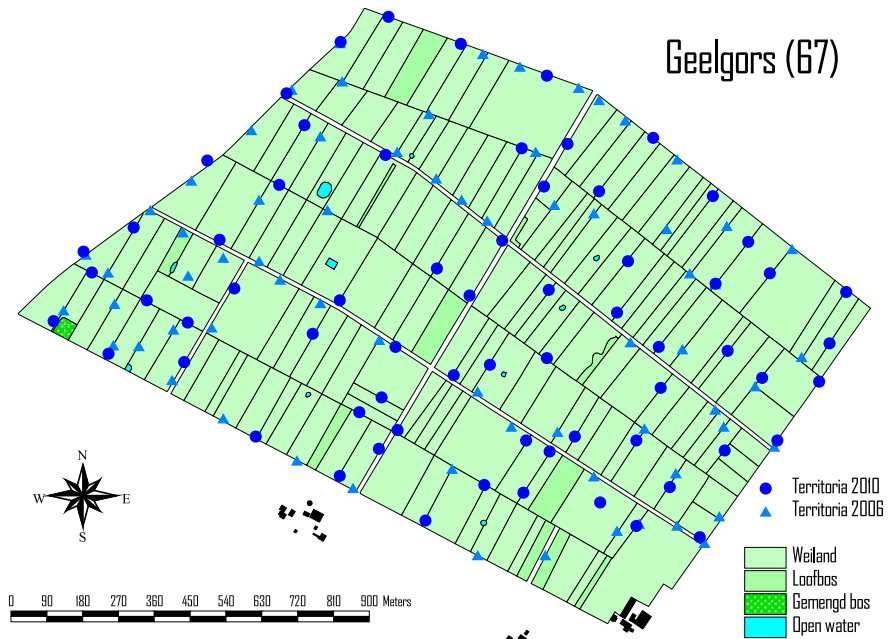
Territoria in 2010.

Bijlage 7. Geelgors en Gekraagde roodstaart.

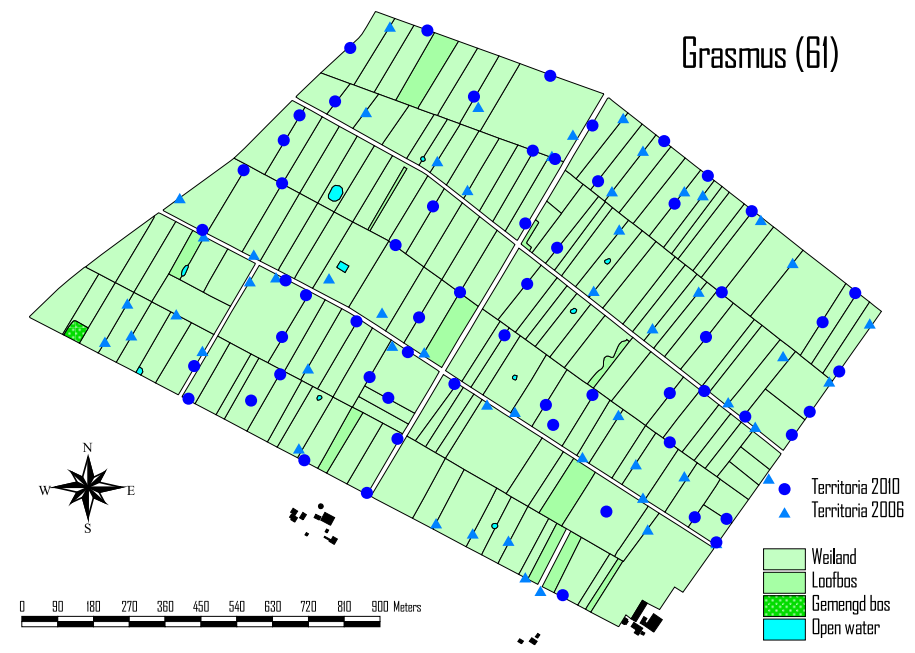
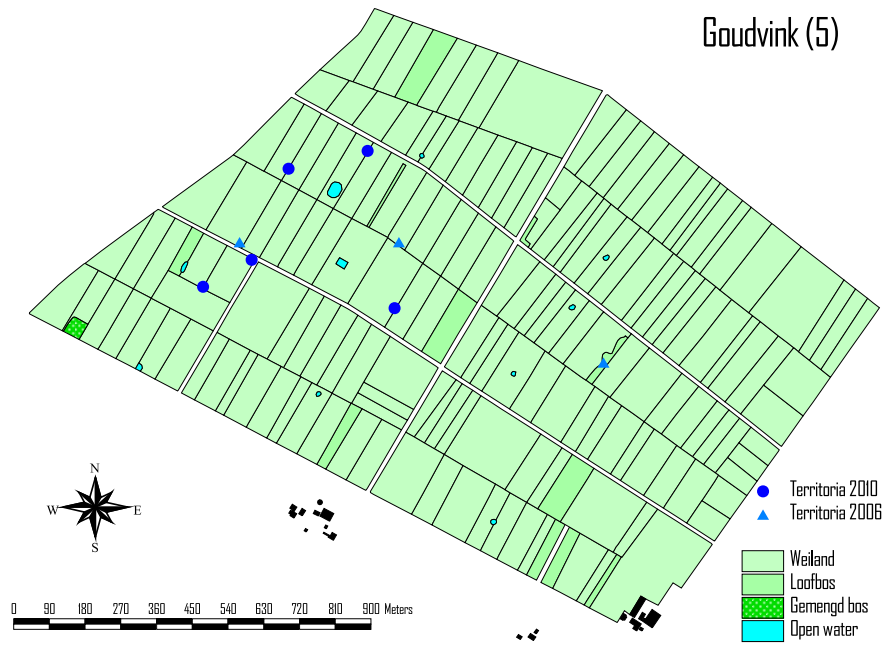
Territoria in 2010.

Bijlage 8. Goudvink en Grasmus.

Territoria in 2010.

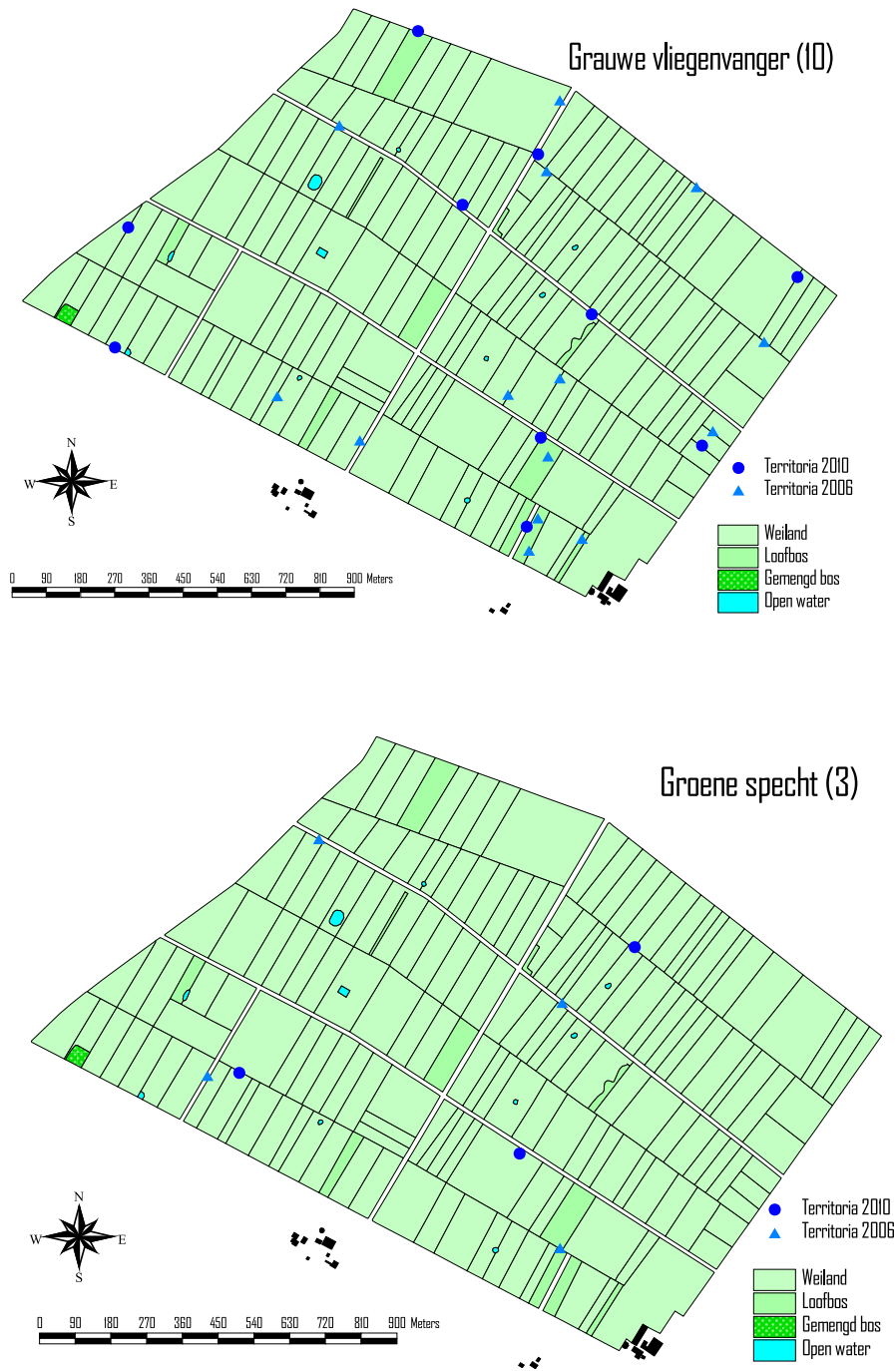

Bijlage 9. Grauwe vliegvanger en Groene specht.

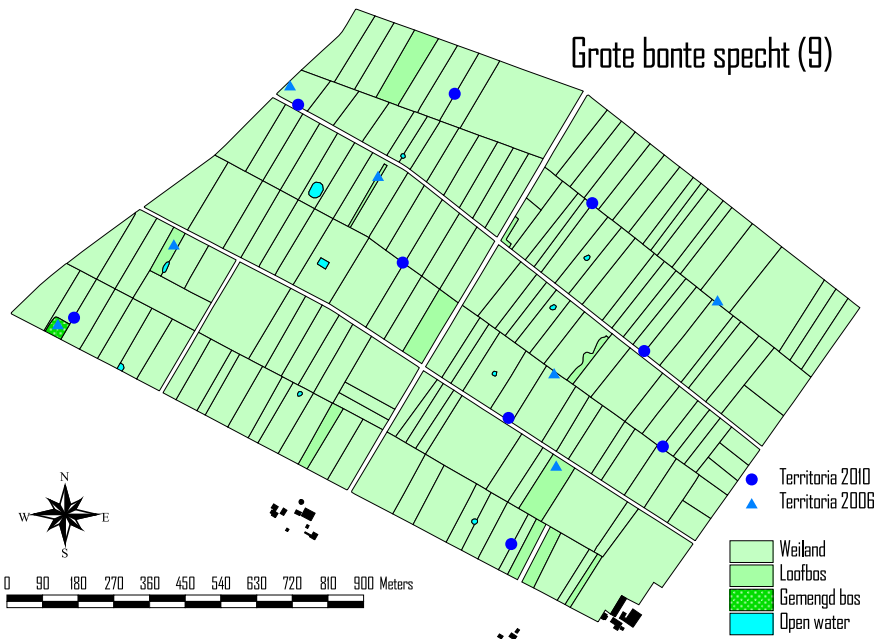
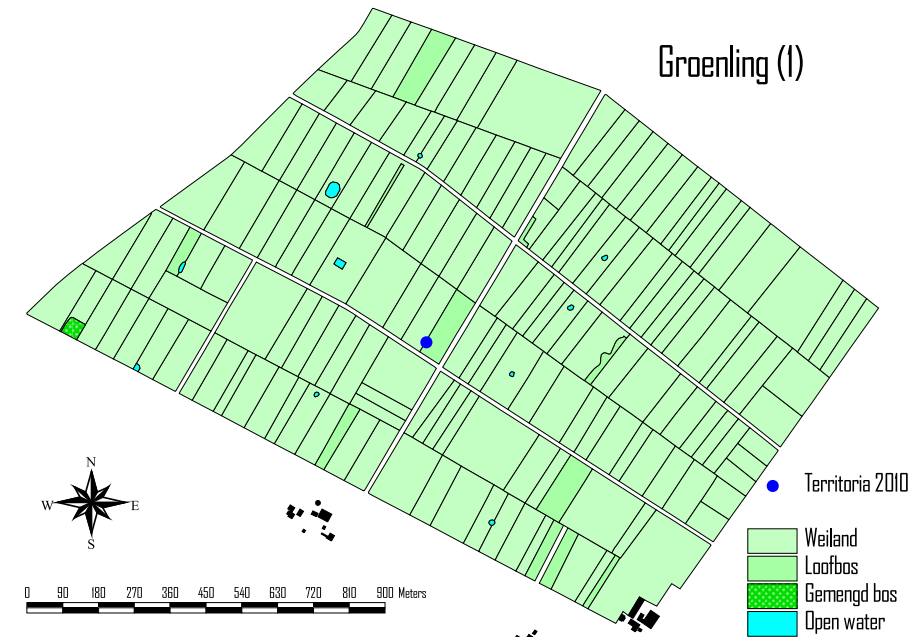
Territoria in 2010.

Bijlage 10. Groenling en Grote bonte specht.

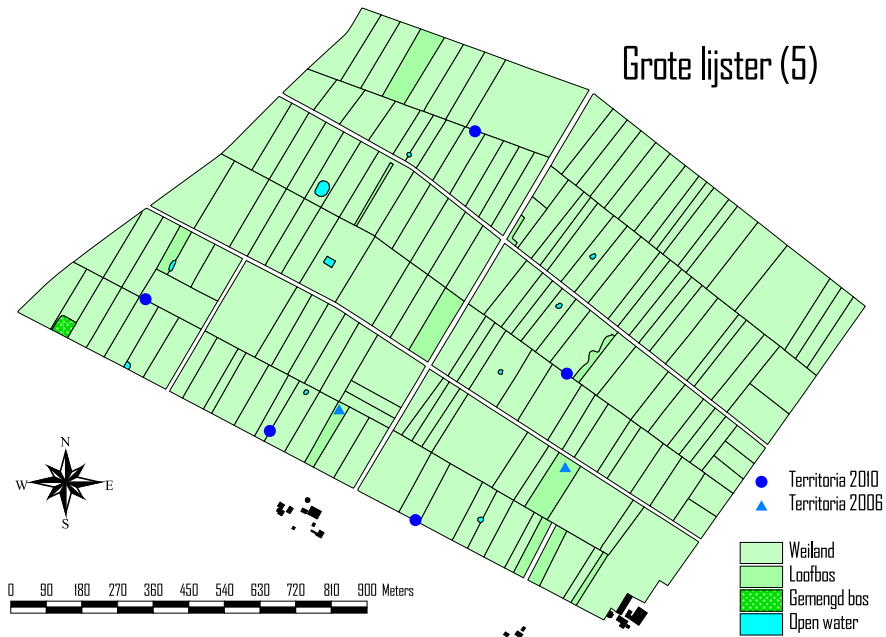
Territoria in 2010.

Bijlage 11. Grote lijster en Havik.

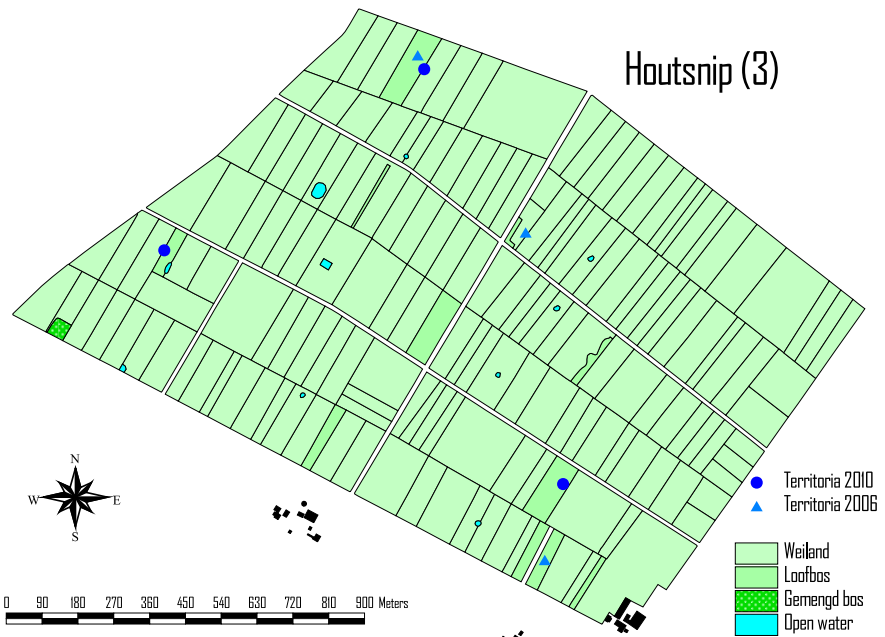
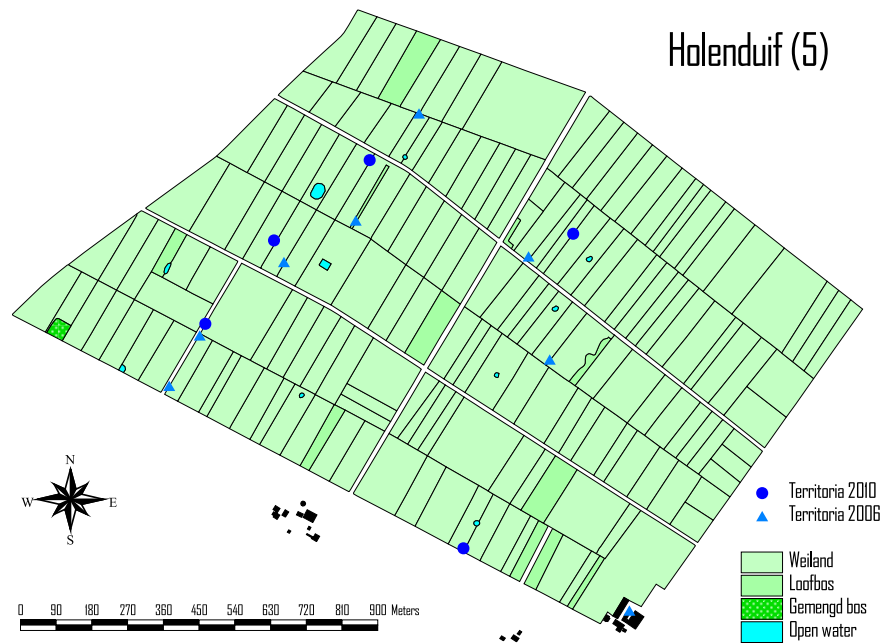
Territoria in 2010.

Bijlage 12. Holenduif en Houtsnip.

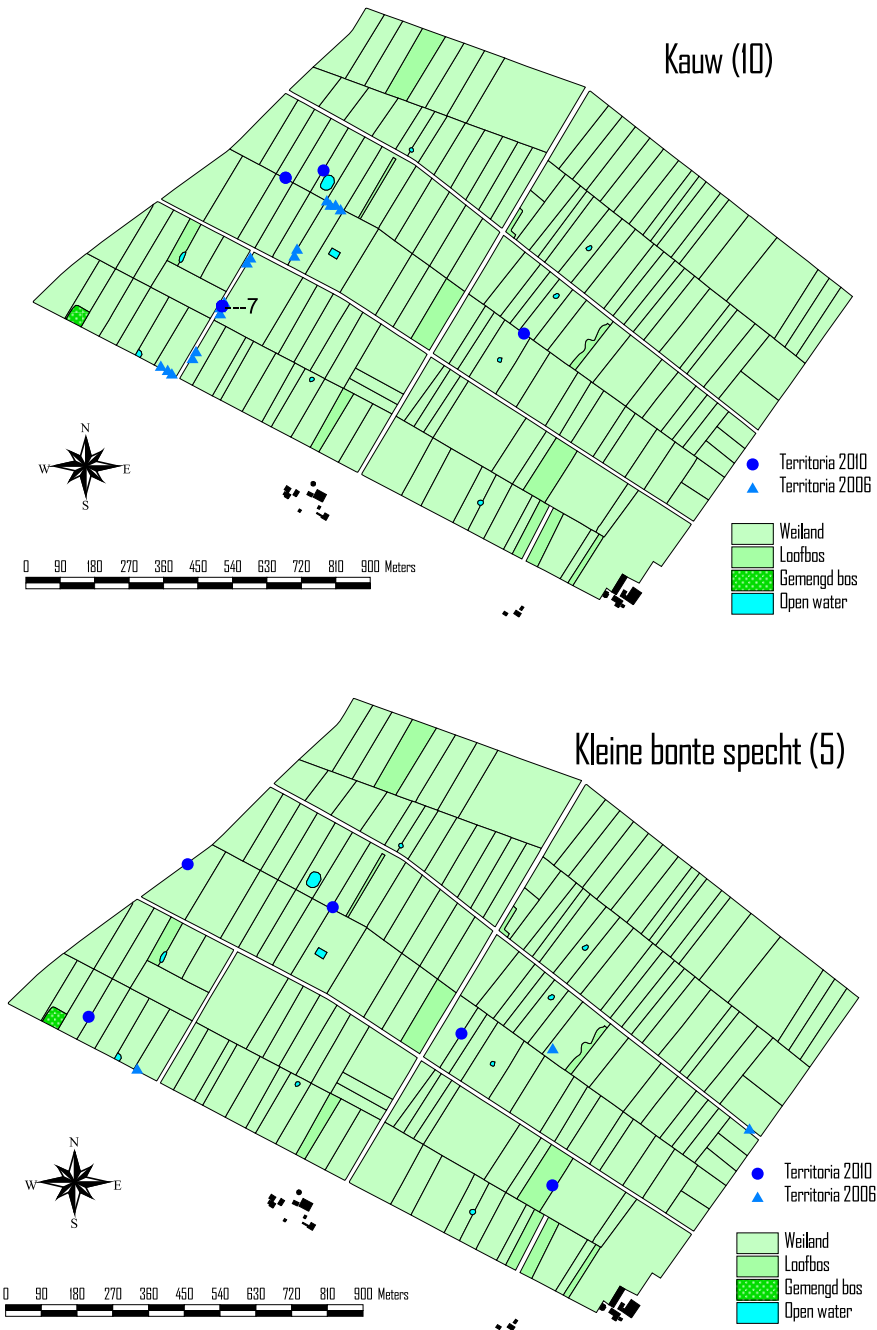
Territoria in 2010.

Bijlage 13. Kauw en Kleine bonte specht.

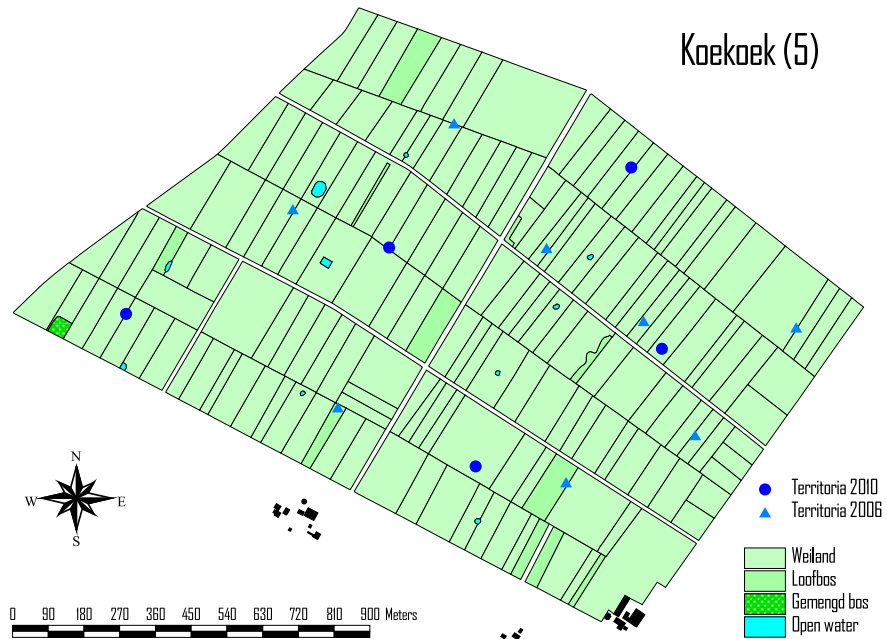
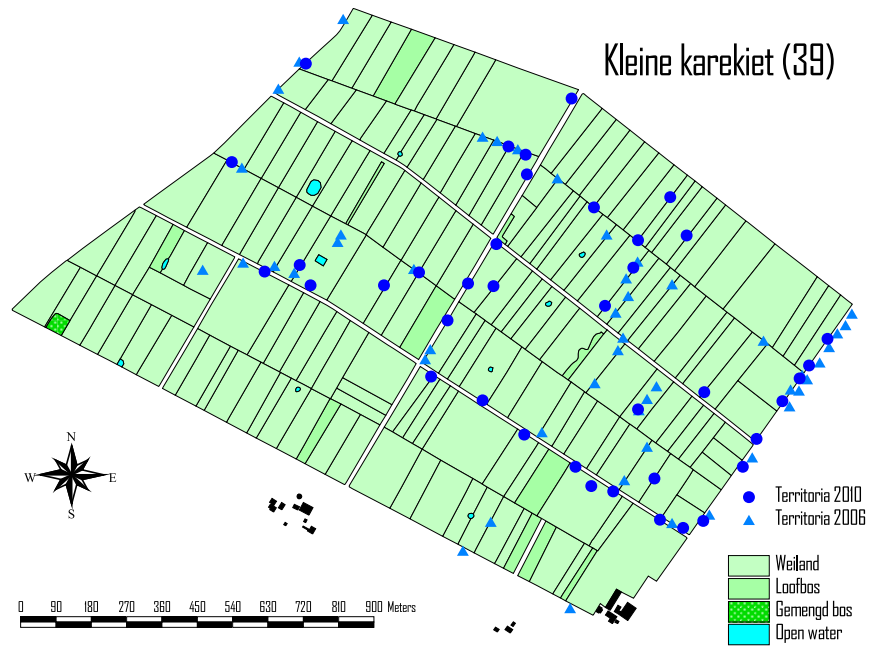
Territoria in 2010.

Bijlage 14. Kleine karekiet en Koekoek.

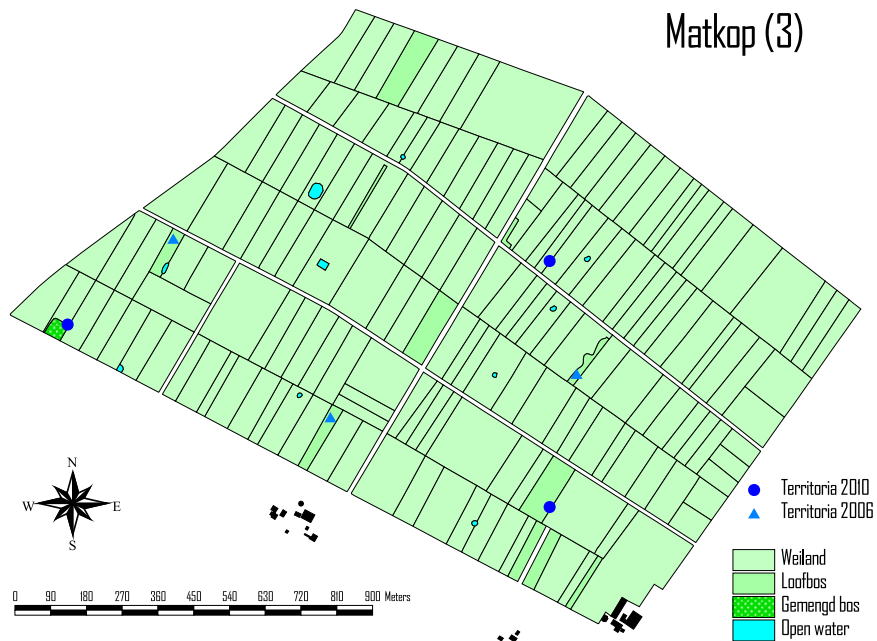
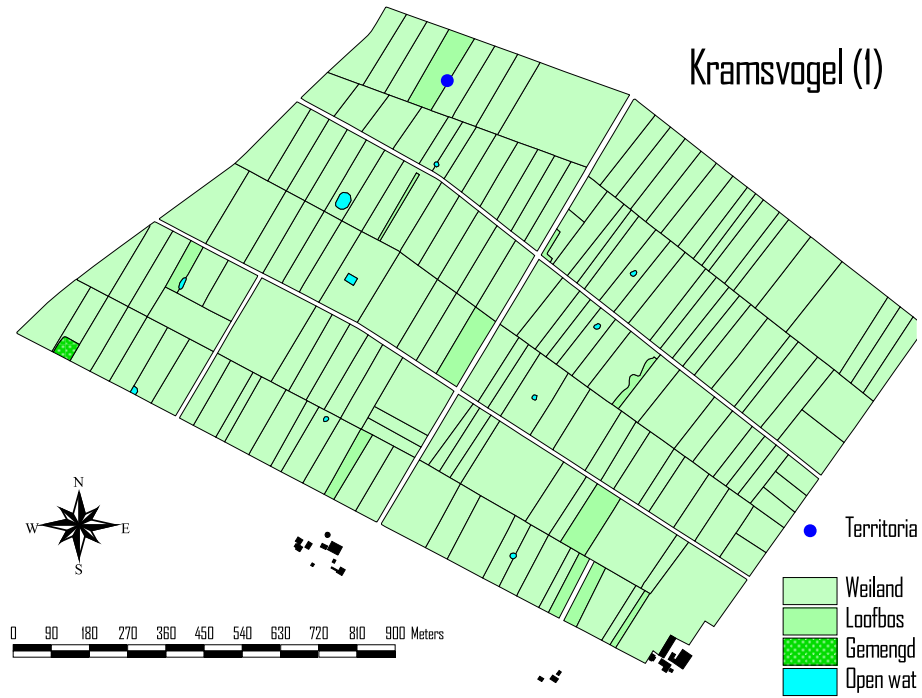
Territoria in 2010.

Bijlage 15. Kramsvogel en Matkop.

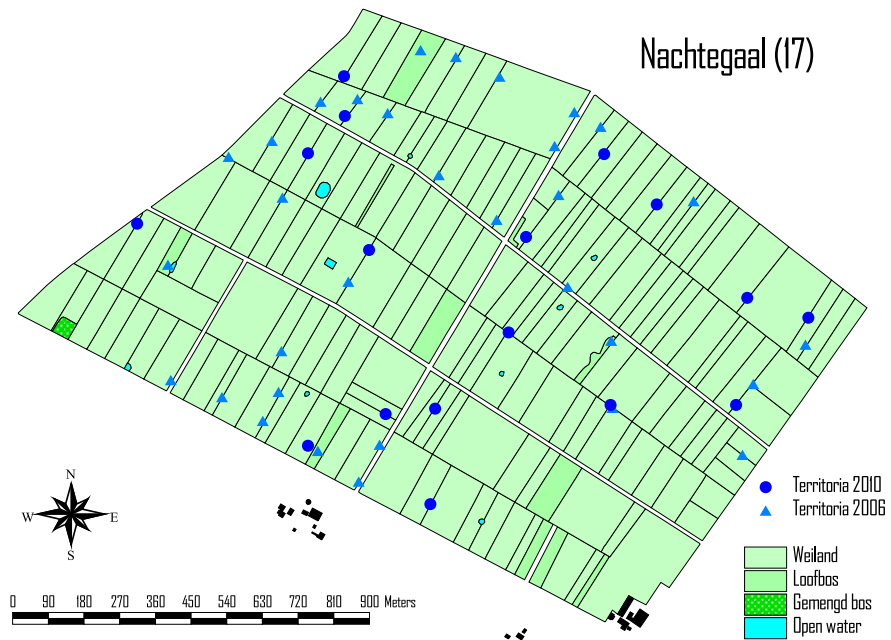
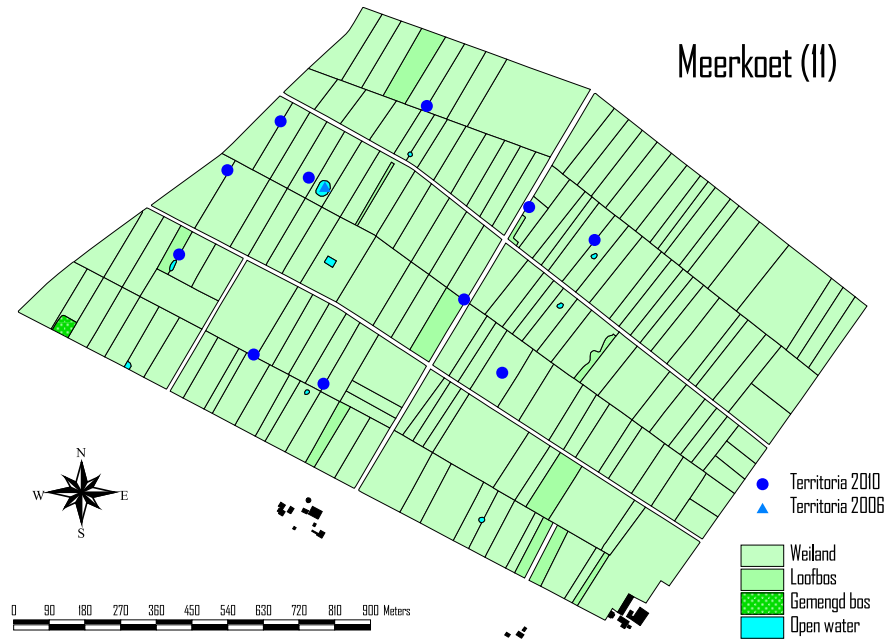
Territoria in 2010.

Bijlage 16. Meerkoet en Nachtegaal.

Territoria in 2010.

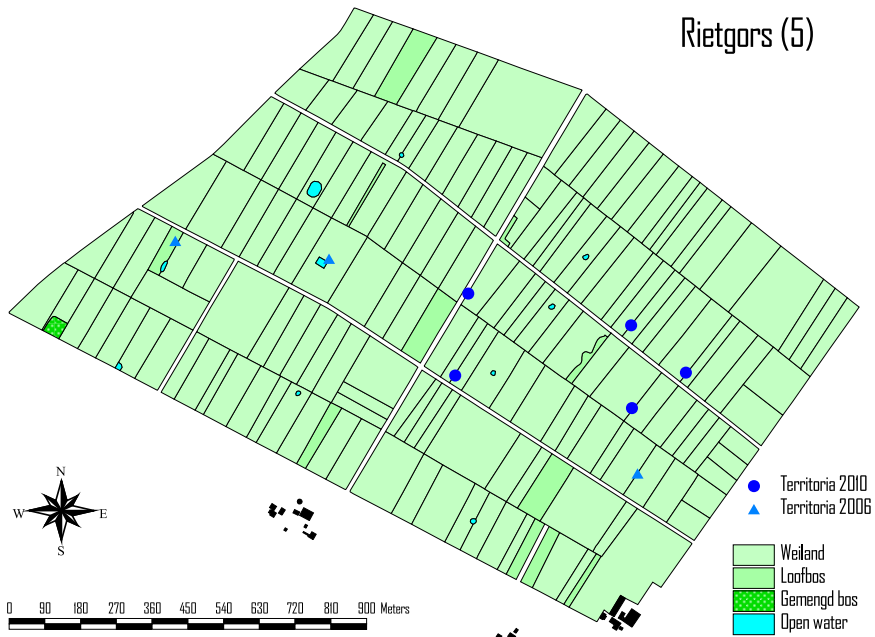
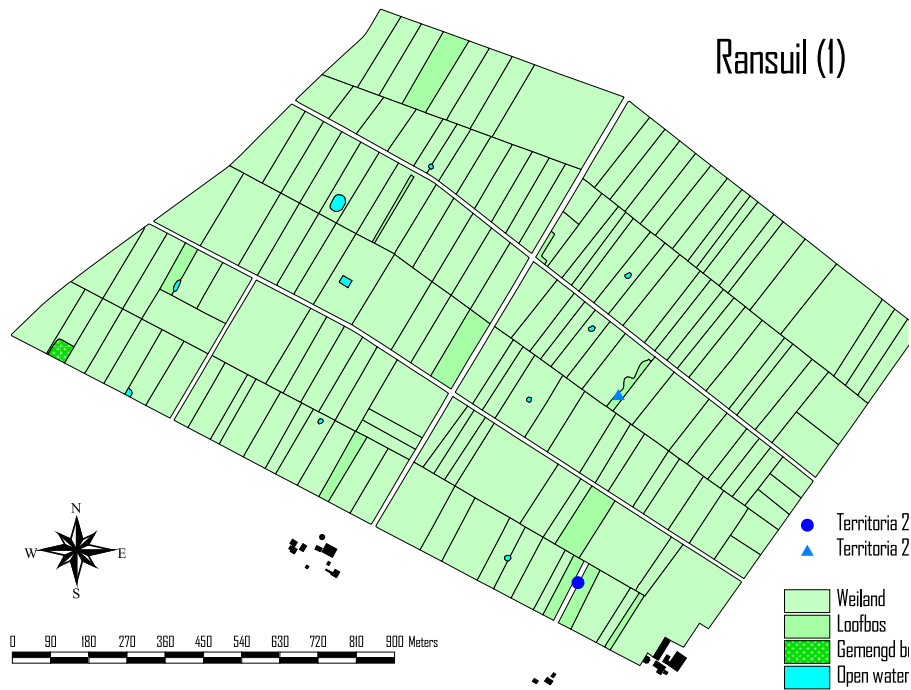

Bijlage 17. Ransuil en Rietgors.

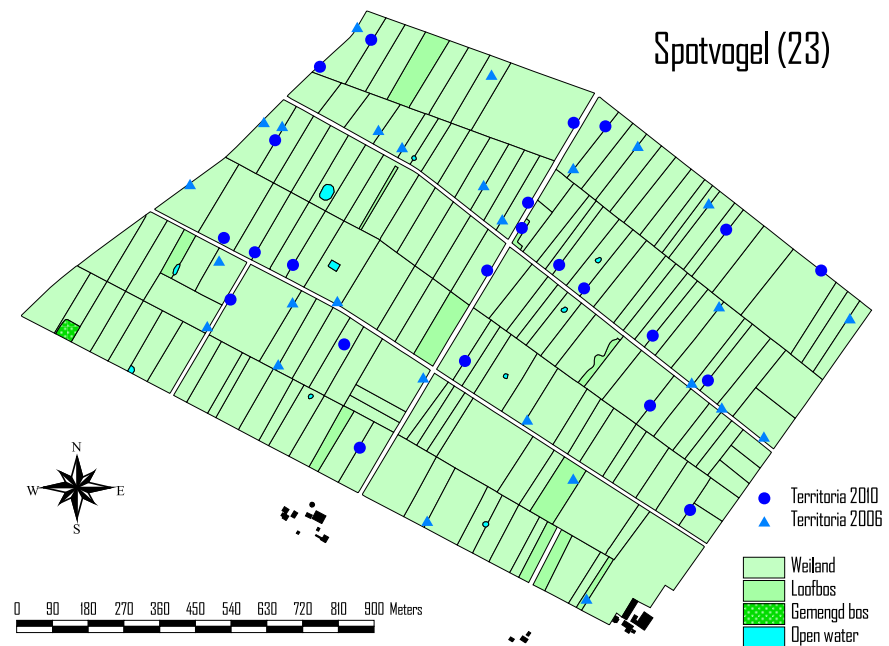
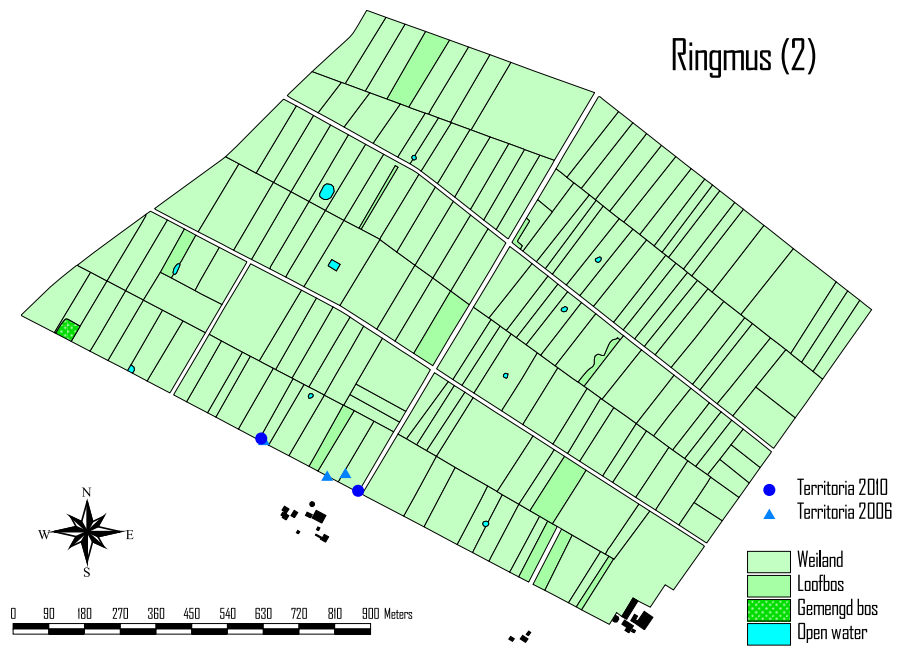
Territoria in 2010.

Bijlage 18. Ringmus en Spotvogel.

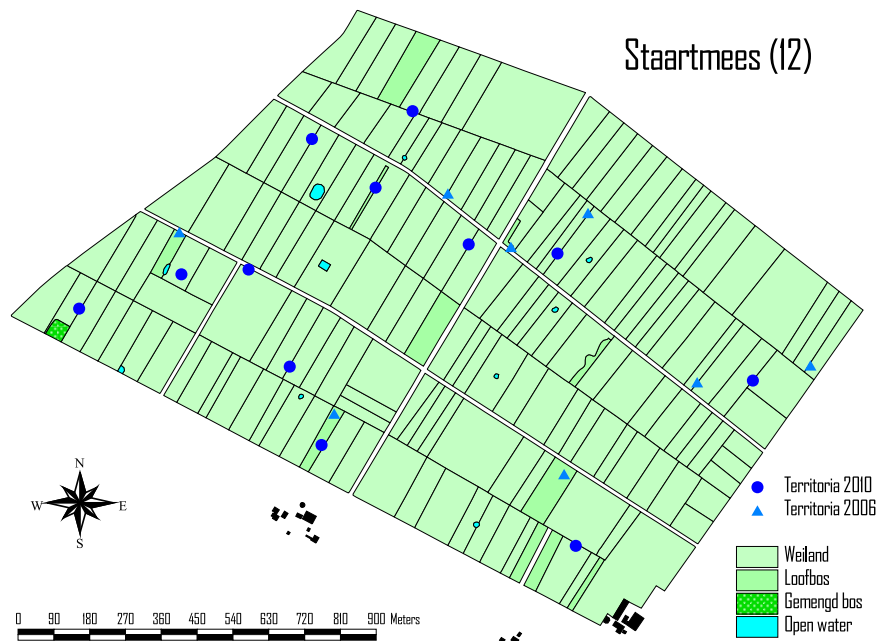
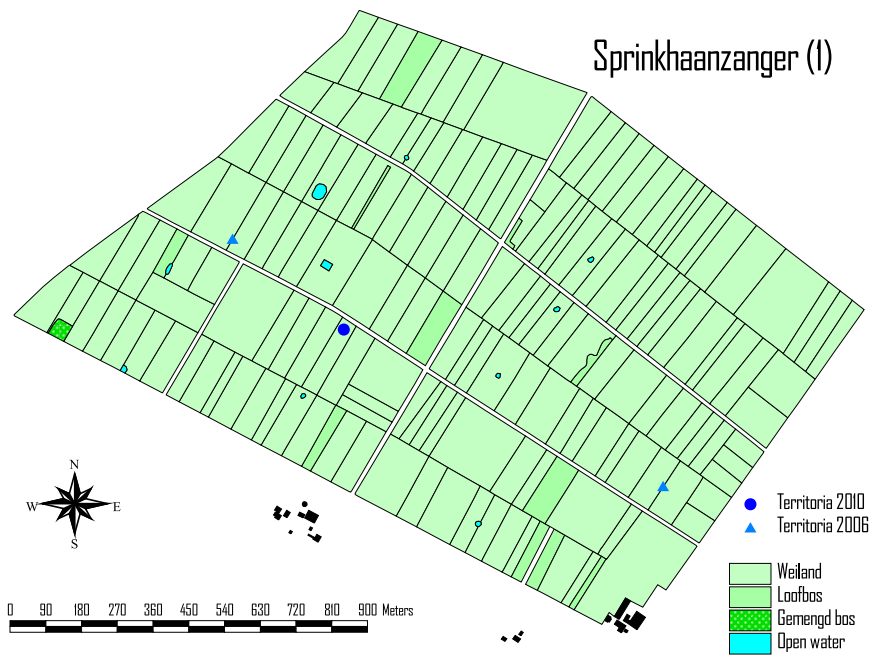
Territoria in 2010.

Bijlage 19. Sprinkhaanzanger en Staartmees.

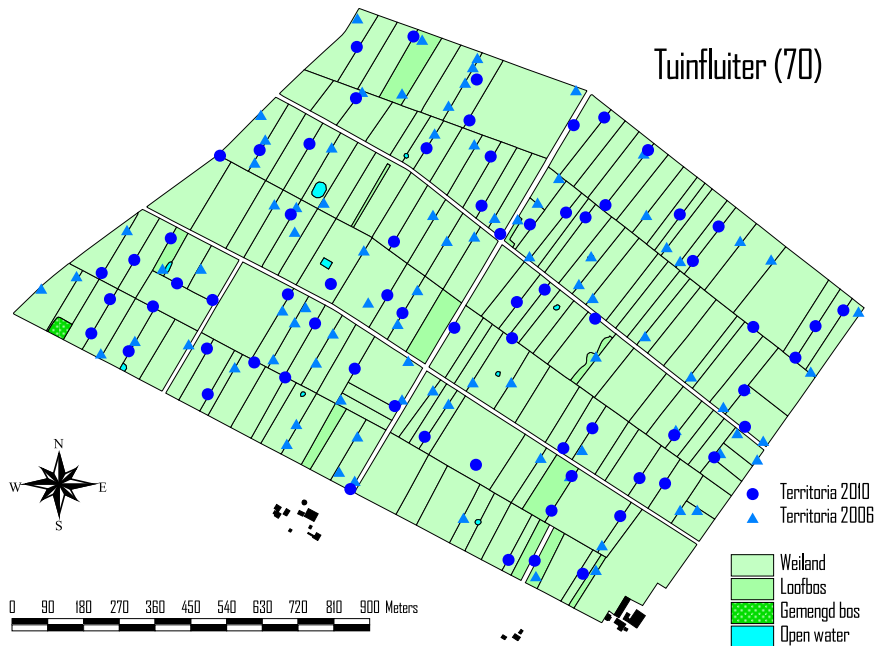
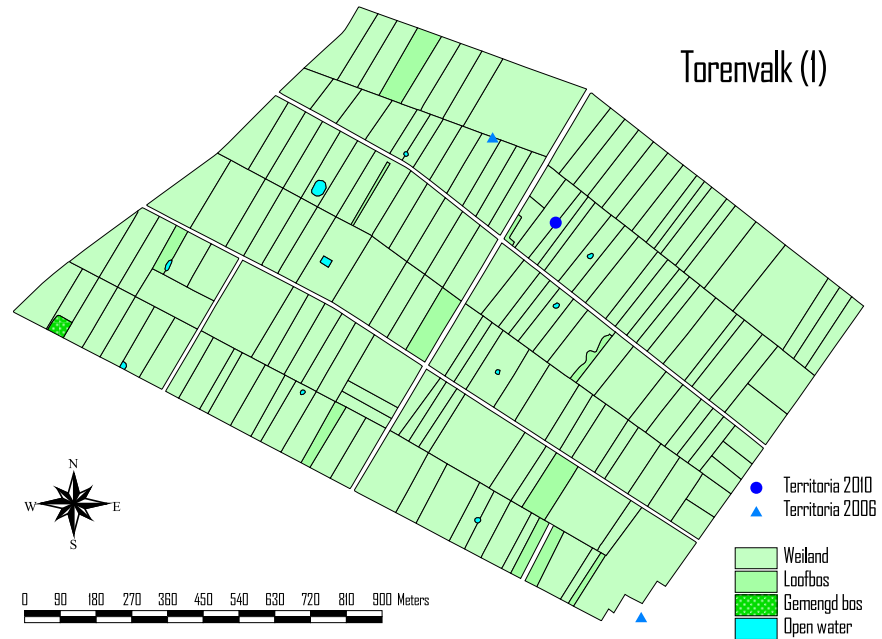
Territoria in 2010.

Bijlage 20. Torenavalk en Tuinfluiter.

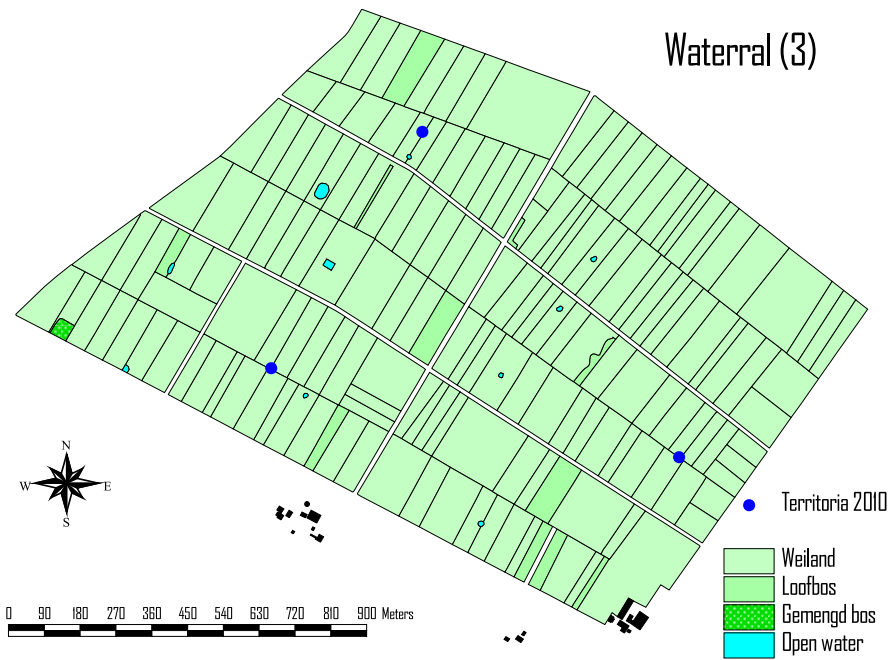
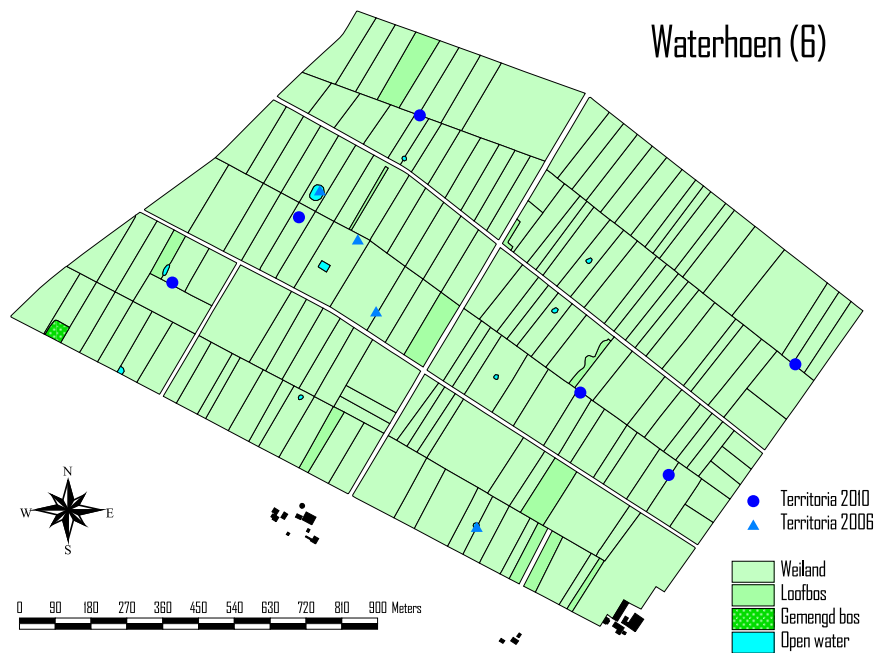
Territoria in 2010.

Bijlage 21. Waterhoen en Waterral.

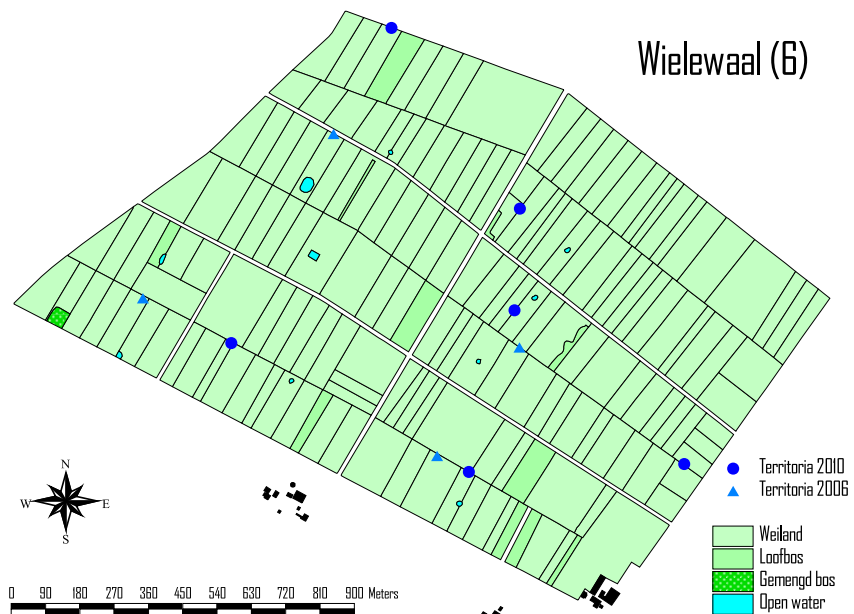
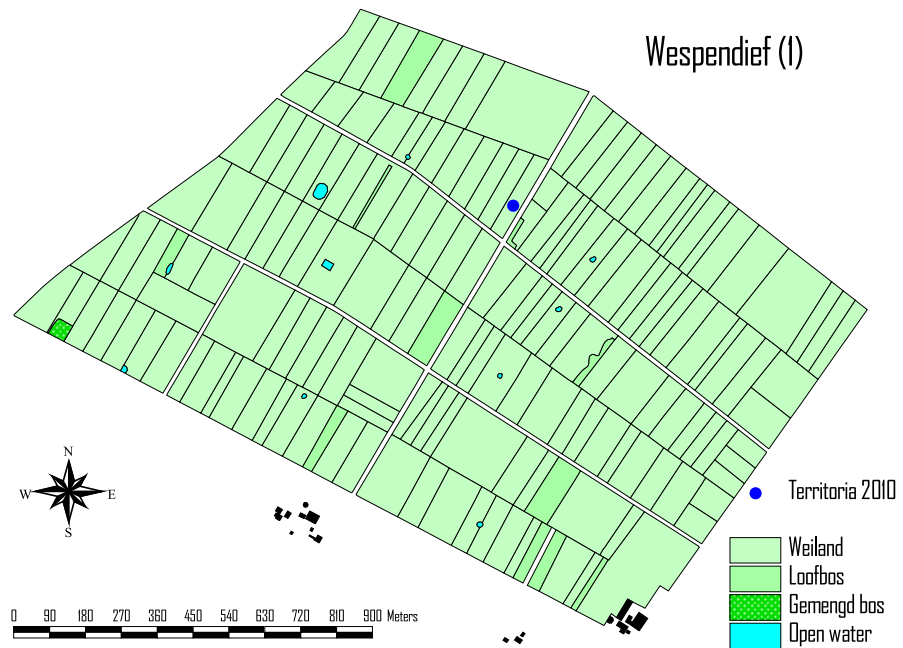
Territoria in 2010.

Bijlage 22. Wespandief en Wielewaal.

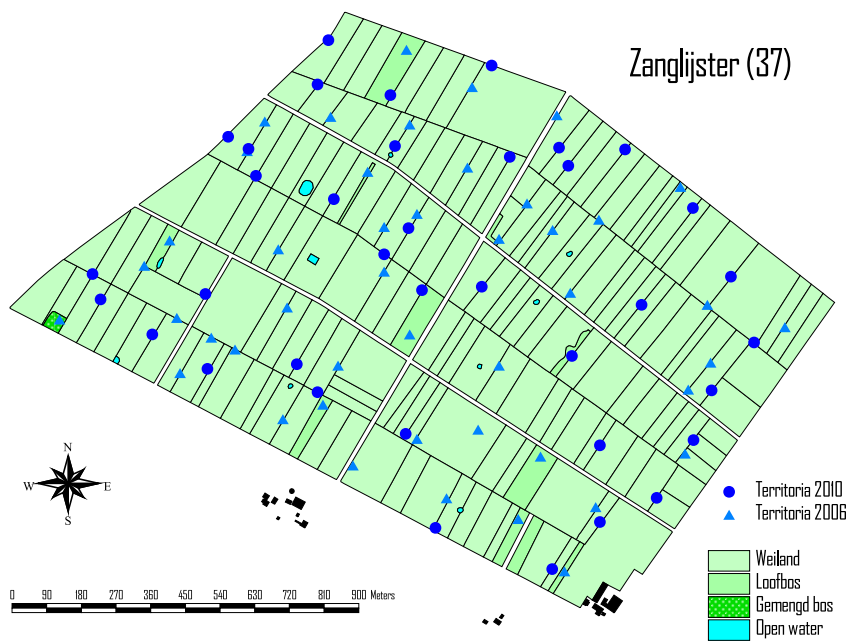
Territoria in 2010.

Bijlage 23. Witte kwikstaart en Zanglijster.

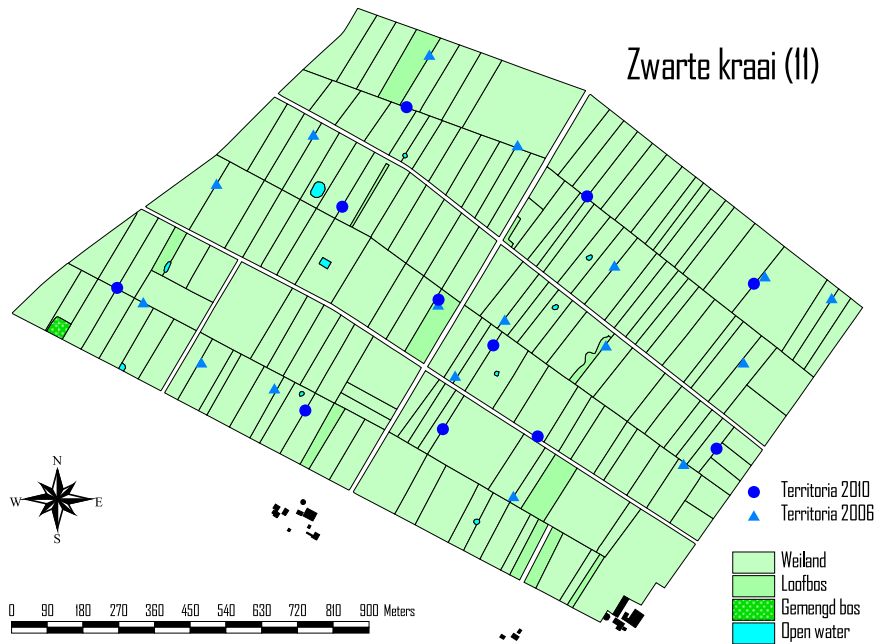
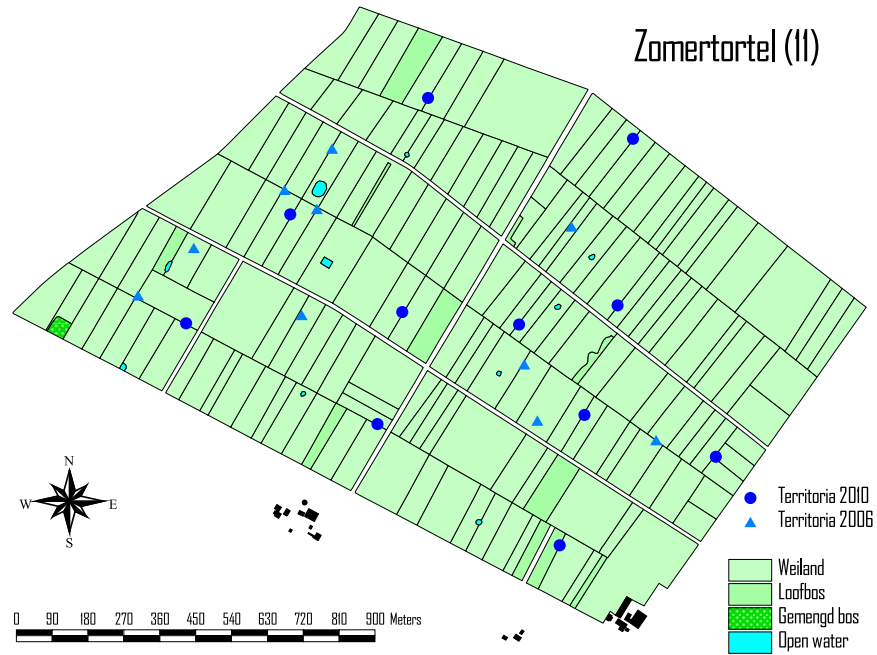
Territoria in 2010.

Bijlage 24. Zomertortel en Zwarte kraai.

Territoria in 2010.

Bijlage 25. Zwartkop.

Territoria in 2010.

